

Aram Abdulla Hassan
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Humanistisen alan ammattikorkeakoulututkinto
Tulkki (AMK), asioimistulkkauksen
Opinnäytetyö, 2019

SUOMESSA KOTOUTUMISEEN JA ASUMI- SEEN LIITTYVÄT SOSIAALIALAN KESKEISET KÄSITTEET

Sanasto suomi–kurdi (sorani)

TIIVISTELMÄ

Aram Abdulla Hassan

Suomessa kotoutumiseen ja asumiseen liittyvät sosiaalialan keskeiset käsitteet.

Sanasto suomi–kurdi (sorani)

49 s, 1 liite

Syksy, 2019

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Tulkki (AMK)

Opinnäytetyön tavoitteena oli laatia Suomessa kotoutumiseen ja asumiseen liittyvä sanasto määritelmien kieliparille suomi–kurdi (sorani). Sanasto on tarkoitettu asioimistulkeille ja tulkkiopiskelijoille sekä tulkkausalaan kiinnostuneille ja kurdin kieltä osaaville. Sanasto on koottu käyttämällä eri tietolähteitä, kuten alan kirjallisuutta sekä internet-sivustoja ja omia havaintoja tulkkaustilanteissa.

Vastaavaa sanastotyötä ei ole aikaisemmin tehty, ja tämän vuoksi sanastolle oli tarvetta, sillä asioimistulkin tärkeitä työkaluja ovat sanakirjat ja sanastot. Näiden työkalujen täytyy olla hallussa tulkkaustoimeksiantoon valmistautumisessa ja tulkkaustilanteessa korkeatasoisen ja laadukkaan työtuloksen saavuttamiseksi. Asioimistulkki ammattisäännöstö edellyttää tulkki valmistautumaan, ja sanastotyö on osa valmistautumista.

Opinnäytetyö koostuu raporttiosuudesta ja varsinaisesta sanastosta. Raportti sisältää sanastotyön prosessin kuvauksen ja tietoperustan. Tietoperustassa käsitellään tulkkausta sosiaalialan toimintaympäristössä sekä sosiaalialan rakenteita. Sanastoon on koottu kotoutumiseen ja asumiseen liittyviä käsitteitä ja termejä, joiden vastineiden saatavuus on vaikeaa löytää kurdinkielellä.

Sanastossa on 41 termiä määritelmien suomeksi sekä vastaavat sanat ja määritelmät kurdiksi. Osalle kurdinkielisistä määritelmistä on kaksi vastinetta parhaiden mahdollisten vastaavuuksien mukaan. Sanastotyön laatua parannettiin kaksivaiheisella arviointi- ja tarkistusprosessilla.

Asiasanat: Kotoutuminen, asuminen, sosiaalityö, asioimistulkkaus

ABSTRACT

Abdulla Hassan, Aram

A research of the Finnish social field terms relating to everyday life and integration.

Language: Finnish–Kurdish (Sorani)

Summer 2019

49 p., 1 appendix

Bachelor's Degree in Humanities, Community Interpreting

The aim of this thesis was to prepare the main terms and glossaries which are used in the field of social services relating to integration and daily life affairs in Finland. They are prepared and defined in the Finnish and Kurdish (Sorani) languages. This glossary is intended for community interpreters, students of interpreting and for those who are interested in this field or they know Kurdish. The terms of the glossary are based on the author's own interpreting situations, as well as dictionaries and website resources in relation to integration and everyday life.

Previously there has not been such a research in Finland regarding those main terms and glossaries in Finnish–Kurdish (Sorani) which are used in the field of social services in relation to integration and affairs of daily life. Thus, the research was felt as necessary, because the best and the most important tools for the interpreter in order to be successful are dictionaries and glossaries. They have to be available for the interpreter when accepting the assignments. Preparation for the interpreting situations in order to achieve a high-quality work result has been mentioned in the Interpreters' Code of Conduct.

The thesis consists of the glossary of terms with their definition and a report. The glossary had already been collected before the research was started for producing the glossary. Literature and theory of interpretation have been written during the process of the research when the Finnish terms were chosen and defined in Finnish. In addition, the Finnish terms were translated and defined in the Kurdish language.

The report consists of a knowledge base, which addresses those concepts and terms in relation to integration and living which are encountered in the social worker and social counsellor meetings for which it is difficult to find an equivalent in Kurdish. The glossary is attached as an appendix in the thesis. The glossary contains 41 Finnish terms and their definitions. Also, they were translated into the Kurdish language. For some Kurdish words there are two equivalents. Therefore, a synonym has been provided to give a clear idea. In the first stage the Finnish glossaries were revised by the author's Finnish colleagues. Similarly, the Kurdish glossaries were revised by the Kurdish colleagues. In the second stage of the research teachers and the supervisors have revised the thesis in both the Finnish and the Kurdish languages.

Keywords: integration, social work, living, community interpreting

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 MAAHANMUUTTAJILLE TARJOTUT PALVELUT SUOMEN SOSIAALIJÄRJESTELMÄSSÄ	8
2.1 Asumismuodot Suomessa ja kurdinkielisillä alueilla.....	9
2.2 Kuntien sosiaalivirastojen tarjoamat palvelut maahanmuuttajille	11
2.3 Sosiaalityöntekijän ja sosiaaliohjaajan rooli	12
3 ASIOIMISTULKKAUS	13
3.1 Asioimistulkin ammattieettinen toiminta.....	14
3.2 Kulttuurilliset haasteet tulkaustilanteissa	16
4 KURDIT JA KURDIN KIELI	17
5 KÄÄNNÖSTEORIAN KÄSITTEITÄ.....	19
5.1 Käännösteorian päälaajat	19
5.2 Pragmaattinen adaptaatio	20
6 SANASTOTYÖN KÄSITTEITÄ	21
6.1 Yleiskieli	21
6.2 Erikoiskieli.....	22
7 SANASTOTYÖN PROSESSI.....	23
7.1 Termit	23
7.2 Tarkoite	24
7.3 Käsitteet ja käsitejärjestelmät.....	24
7.3.1 Hierarkkinen suhde	25
7.3.2 Koostumussuhde	25
7.3.3 Funktiosuhde	26
8 OMAN SANASTOTYÖPROSESSIN KUVAUS.....	27
8.1 Sanaston kerääminen.....	28
8.2 Sanaston lähteet.....	29
8.3 Sanastotyön vastineratkaisut.....	29
8.4 Sanaston luotettavuus ja varmistus.....	31
9 POHDINTA.....	32
LÄHTEET.....	34
LIITE: SUOMESSA KOTOUTUMISEEN JA ASUMISEEN LIITTYVÄT SOSIAALIALAN KESKEISET KÄSITTEET. SANASTO SUOMI-KURDI (SORANI).....	38

1 JOHDANTO

Tilastollisesti kurdin kielen puhujien määrä on kasvanut Suomessa jatkuvasti ja varsinkin viime vuosina on Suomeen tullut paljon kurdinkielisiä maahanmuuttajia. Kurdit tulevat Irakista, Iranista, Syyriasta ja Turkista. Esimerkiksi Suomessa asui vuonna 2016 yli 12 000 asukasta, joiden äidinkieli oli kurdi. Vuonna 2017 heitä oli yli 13 000, eli reilut tuhat ihmistä enemmän kuin vuotta aikaisemmin (Tilastokeskus. Suomi lukuina. 2018, 42.)

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli selkeyttää Suomessa kotoutumiseen ja asuamiseen liittyvät sosiaalialan keskeiset käsitteet asiomistulkeille ja alan opiskelijoille, erityisesti niille, joiden työkielet ovat suomi–kurdi (sorani). Tarkoitus oli siis laatia sanasto. Myös sosiaalialalla tai kotouttamispalveluiden parissa työskenteleville opinnäytetyössä käsitellyt keskeiset käsitteet ja opinnäytetyön sanasto saattavat olla hyödyllisiä.

Kotouttamispalveluilla tarkoitetaan viranomaisten tarjoamia palveluita maahanmuuttajalle ja monenlaista tukemista ja edistämistä, joita maahanmuuttajat tarvitsevat suomalaisessa yhteiskunnassa. Esimerkiksi TE- ja elinkeinotoimisto auttaa maahanmuuttajaa löytämään opiskelu- tai työpaikan (Työ- ja elinkeinoministeriö. Maahanmuuttajien kotouttaminen).

Opinnäytetyössä keskityn sosiaaliviranomaisten tarjoamiin palveluihin liittyvään sanastoon, sillä juuri palvelut ja niihin liittyvät käsitteet ovat vieraita kurdinkielisille asiakkaille. Työskennellessäni asiomistulkkinä sosiaalitoimistossa olen muun muassa huomannut asiakkaiden ihmettelevän, miksi heidän pitää hakea etuuksia jatkuvasti. Tämä ja monet muut Suomen yhteiskuntaan liittyvät kysymykset johtuvat siitä, että maahanmuuttajien kotialueiden yhteiskunnat ja kulttuurit ovat hyvin erilaisia kuin Suomen. Tulkin pitää ymmärtää ja tulkatessaan huomioida näitä eroja.

Kurdinkielisissä lähtömaissa on erilainen sosiaaliturvajärjestelmä, ja tämän vuoksi asiakkailta on joskus vaikeuksia ymmärtää suomalaisen sosiaaliturvajärjestelmän rakennetta ja sen ehtoja. Etuuksien nimet ja merkitykset ovat erilaisia. Opinnäytetyön sanasto-osuudessa keskityin erityisesti niihin termeihin, joille ei ole suoraa vastinetta kurdin kielessä. Pyrkimyksenäni oli määritellä näitä sosiaalialan liittyviä termejä mahdollisimman selkeästi ja ymmärrettävästi luotettavia lähteitä apuna käyttäen. Sanastossa on 41 termiä määriteltäviä.

Termillä maahanmuuttaja tarkoitetaan usein ulkomaan kansalaista, joka on muuttanut Suomeen ja haluaa asua maassa pitkään. Maahanmuuttajaryhmiä Suomessa ovat muun muassa turvapaikanhakijat, pakolaiset, paluumuuttajat sekä toisen sukupolven maahanmuuttajat. Suomi tarjoaa suojaa humanitäärisille maahanmuuttajille, jotka ovat joutuneet jättämään kotimaansa konfliktin, vainoamisen pelon tai muun syyn vuoksi. Oleskeluluvan saaneet voivat käyttää erilaisia palveluita, joita Suomessa tarjotaan. Ensimmäisenä humanitäärisen maahanmuuttaja pääsee kotoutumispalveluiden piiriin (Väestöliitto Tutkimus. Väestöntutkimuslaitos. Tilastoja. Maahanmuuttajat).

Kotoutuminen on vuorovaikutusprosessi, jonka tavoitteena on, että maahanmuuttajat pitävät itseään yhteiskunnan laillisina jäseninä. Kotouttaminen taas tarkoittaa viranomaistoimenpiteitä, jotka edistävät yksilön kotoutumista. Esimerkiksi Suomessa Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa maahanmuuttajien kotouttamisesta (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Aiheet. Maahanmuutto ja kulttuurinen moninaisuus. kotoutuminen ja osallisuus).

Kotoutumislain mukaan maahanmuuttajalla on oikeus saada tukea kotoutumiseen, mikäli tämä on saanut kotikunnan Suomesta turvanpaikanhakijana, kiintiöpakolaisena, perheenkokoajana, perheenyhdistämisen avulla tai muulla perusteella. Laissa kotoutumisen edistämisestä (L 1368/2010, ensimmäinen pykälä) on säädetty seuraavasti: "Tämän lain tarkoituksena on tukea ja edistää kotoutumista ja maahanmuuttajan mahdollisuutta osallistua aktiivisesti suomalaisen yhteiskunnan toimintaan. Lisäksi lain tarkoituksena on edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kesken".

Kotikunnan saaneille saapuu kutsu sosiaalitoimiston työntekijän tapaamiseen, missä tarkoituksena on kertoa kuntaan sijoitetuille asukkaille heidän oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan (Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja työ ja yrittäjyys 2012, 26). Tällöin on hyvin tärkeää, että sosiaaliviraston työntekijät ja asiakkaat ymmärtävät toisiaan. Yhteisymmärrykseen tarvitaan yhteistä kieltä. Yhteinen kieli tulee yleensä asioimistulkin kautta ja tulkatussa keskustelussa osapuolet voivat ymmärtää toisiaan helpommin. On tärkeää, että asioimistulkki kykenee välittämään viranomaisen ja asiakkaan välistä viestintää kulttuurillisesti sekä terminologisesti oikein siten, ettei viestinnän sisältö kärsi. Suomessa syntyneen asioimistulkin kurdin kieli saattaa olla hänen heikompi työkielensä, kun taas aikuisena suomea oppineen asioimistulkin kurdin kieli saattaa olla hänen vahvempi työkielensä. Tämä sanastotyö auttaa sekä suomea tai kurdia A-kielenään puhuvaa, että kurdia B-kielenään puhuvaa asioimistulkkia.

Tehdessäni neljä vuotta asioimistulkausta sosiaalialalla olen huomannut, että kotoutumiseen ja asumiseen liittyvät termit ovat kurdin kielen tulkeille haastavia. Mielestäni syynä tähän saattaa olla se, että kurdeilla ei ole hallintokieltä eikä standardikieltä. Poliittiset ongelmat tai kurdien yhteiskunnan rakenne ovat osaltaan vaikuttaneet tähän tilanteeseen. Tämä voi johtaa siihen, että tulkit käyttävät sosiaalialan tulkaustilanteissa keskenään erilaisia vastineita. Kurdinkielisen asiakkaan kannalta on hankalaa, mikäli eri tilanteissa eri tulkit käyttävät eri vastineita samoille sosiaalialan termeille.

Laatimassani sanaston tarkoituksena on määritellä erityisesti sosiaalityöntekijöiden ja sosiaaliohjaajien tapaamisissa havaitsemiani suomalaiseseen sosiaalijärjestelmään liittyviä vaikeita käsitteitä ja termejä. Kotoutumisen alkuvaiheessa on hyvin tärkeää, että kurdinkieliset asiakkaat saavat riittävästi tietoa suomalaisesta sosiaalijärjestelmästä ja siihen liittyvistä termeistä. Kurdinkielisille henkilöille saattaa esimerkiksi sosiaalialan tulkaustilanteissa olla hämmentävää se, että heitä puhutellaan asiakkaina. Kurdin kielessä asiakas määritellään usein palvelujen tai tuotteen ostajana eikä suinkaan ilmaisen palvelun tai tuen vastaanottajana. Suomalaisissa sosiaalialan tulkaustilanteissa vieraskielistä maahanmuuttajaa puhutellaan kuitenkin usein termillä ”asiakas”.

2 MAAHANMUUTTAJILLE TARJOTUT PALVELUT SUOMEN SOSIAALIJÄRJESTELMÄSSÄ

Suomessa eri tahot auttavat maahanmuuttajien kotoutumisen edistämässä. Näitä tahoja ovat työ- ja elinkeinotoimistot, sosiaali- ja terveystieteiden palvelut sekä erilaiset järjestöt, muun muassa pakolaisapu ja Suomen Punainen Risti (Kotouttaminen.fi. Työn tueksi. Pakolaisten vastaanoton käsikirja. Kotoutumisen alkuun. Järjestöjen tuki). Eri viranomaiset tarjoavat erilaisia palvelumuotoja. Työ- ja elinkeinoministeriö tarjoaa lähinnä koulutukseen ja työelämään liittyviä palveluita. Kuntien alaisuudessa toimivat sosiaalivirastot tarjoavat laajemmin palveluja maahanmuuttajille, esimerkiksi matalankynnyksen neuvontaa, asunnon- tai työnhakussa auttamista sekä perehdytystä terveystieteiden palveluiden käyttöön. Saukkonen (2016, 26) toteaa, että maahanmuuttajien kotoutumista tarkasteltaessa olisi työllisyyden lisäksi kiinnitettävä huomiota maahanmuuttajien tulotasoon, koska Suomeen muuttaneiden oman elämän ansiotuloilla on merkitystä yhteiskunnan ja asuinkunnan sekä niiden palvelujärjestelmien ylläpidon kannalta.

Kun maahanmuuttaja on saanut oleskeluluvan ja kotikunnan: Suomesta hänen tulisi ilmoittautua työnhakijaksi TE-toimistolle. Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa maahanmuuttajien kotoutumista koskevista suunnitelmista. Kyseisen ministeriön alaisuudessa toimivat myös TE-toimiston asiantuntijat, joka tapaavat maahanmuuttaja-asiakkaan. Ensimmäisissä tapaamisissa asiakkaalle kerrotaan työvoimatoimiston roolista sekä asiakkaan oikeuksista ja velvollisuuksista. Tämän lisäksi asiakkaalle tehdään henkilökohtainen kotoutumissuunnitelma (Te-palvelut. Työnhakijalle. Tukea työllistymiseen Maahanmuuttajien kotoutumispalvelut). Se sisältää esimerkiksi kielen lähtötason arvioinnin, kotoutumiskoulutuksen ja työllistymiskoulutuksen. Kotoutumisen tavoitteena on tukea maahanmuuttajan aktiivista ja tasavertaista osallistumista suomalaiseen yhteiskuntaan (Työ- ja elinkeinoministeriö. Maahanmuuttajien kotouttaminen).

Suomalainen yhteiskuntajärjestelmä on moniulotteinen järjestelmä verrattuna kurdilaisten yhteiskuntajärjestelmään etenkin, kun puhutaan sosiaalialasta. Kurdinkielisissä lähtömaissa perheet ja sukulaiset tai heimot huolehtivat omista jäsenistään niin hyvässä kuin pahassa.

Suomessa apua tarvitsevien vastuu henkilöiden tukemisesta on yleensä yhteiskunnalla. Eli kurdinkielisissä yhteisöissä tuen tarpeeseen vastaa useimmiten suku, perhe, puolue tai heimo, mutta Suomessa se maksetaan verorahalla. Suomessa suuri osa veroista kerätään tulojen perustella. Valtaosa näistä veroista maksetaan sosiaalietuuksia. Esimerkiksi vuonna 2016 julkisyhteisöjen kokonaismenoista meni sosiaaliturvalle 55.286 miljoonaa euroa eli 45,8 % prosenttia (Veronmaksajat Suomessa 2018).

Opinnäytetyön tietoperustassa mainitut termit ovat linkitettyjä suoraan sanastoon niin, että klikkaamalla sanaa, pääsee näkemään ne sanastossa. Sanastossa oleva termit ovat Suomenkielisellä aakkosjärjestyksellä ja sanaston lopusta löytyvät sanaston lähteet. Opinnäytetyössä työstetään sosiaaliviranomaisten tarjoamiin palveluihin kotoutumiseen ja asumiseen liittyviä keskeisiä käsitteitä ovat esimerkiksi: asumistuki, taloyhtiö, lapsiperheen etuudet, kotouttamisohjelma, huoltoyhtiö, Vanhempainpäiväraha ja niin edelleen.

Sosiaalivirastossa käsitellään erilaisia elämäntilanteita raha-, perhe-, terveys- ja hyvinvointiasioita sekä kotoutumiseen kuuluvia ilmiöitä. Yleensä sosiaalityöntekijän tai sosiaaliohjaajan tapaamisissa keskustellaan asiakkaiden kanssa esimerkiksi etuuksien, lähikouluun tai päiväkotiin hakemisesta tai kotoutumissuunnitelmasta.

2.1 Asumismuodot Suomessa ja kurdinkielisillä alueilla

Asumismuodot Lähi-idässä - missä valtaosa kurdinkielisistä asuu – ovat erilaisia kuin Suomessa. Esimerkiksi kurdinkielisillä alueilla on yleensä yksityisiä vuokranantajia, mutta Suomessa on yksityisten vuokranantajien lisäksi erilaisia organisaatioita ja yrityksiä, jotka tarjoavat vuokra-asuntoja, kuten kaupungin tarjoamat

asunnot. Suomen eri asumismuodot ovat omistusasunnot, vuokra-asunnot, osamistusasunnot, asumisoikeusasunto ja alivuokralaisuus (kuluttajaliitto eri asumismuodot). Irakin kurdi alueella riittää suullinen sopimus vuokrasopimusta tehdessä. Vuokravakuudeksi usein riittää se, että joku henkilö takaa sen, että vuokralainen maksaa vuokran. Tällöin ei tarvita maksua vuokravakuudelle ja se voidaan kokea loukkaavaksi, koska vuokralainen olettaa, että vuokranantaja ei luota hänen maksavan vuokraa. Suomessa taas vuokravakuuden pyytäminen on hyvin yleistä ja tavanomaista, etenkin yksityisellä sektorilla (Mikä on vuokravakuus ja takuuvuokra?).

Eri ympäristön myötä syntyy erilaisia asumiseen tai kotoutumiseen liittyviä käsitteitä ja termejä, kuten Suomessa käytettävät termit taloyhtiö, saunavuoro, kotivakuutus, vuokratakuu, asumistuki jne. Tämän takia vastikään Suomeen muuttaneet kurdit saattavat ihmetellä asumisjärjestelmää.

Artesola (2012, 61) mukaan Suomen vakuutusjärjestelmä saattaa olla maahanmuuttajille sekava. Sosiaaliohjaaja yleensä ohjaa maahanmuuttaja-asiakastaan kotivakuutuksen tärkeydestä. Tällöin esimerkiksi vesivahingon sattuessa asiakas ei ihmettele, ettei vakuutus ei korvaa yksityisomaisuutta, mikäli asiakas ei ole vakuuttanut sitä. Suomessa kotivakuutus on vapaaehtoinen, mutta jollekin organisaatiolle se on ehdoton vaatimus. Esimerkiksi vuokra-asuntoja tarjoavan Saton asunnoissa vuokrasopimuksen ehtojen mukaan asiakkaalla täytyy olla voimassa oleva laaja kotivakuutus (Sato). Irakin kurdinkielisellä alueella vastaavaa vakuutusjärjestelmää ei ole. Kurdinkielisillä alueilla on eroja siinä, kuinka vakuutuksia on tarjolla. Esimerkiksi Irakissa ei ole vakuutusjärjestelmää, mutta Turkissa ja Iranissa on saatavilla vakuutuksia.

2.2 Kuntien sosiaalivirastojen tarjoamat palvelut maahanmuuttajille

Suomessa kunnat ovat avainasemassa maahanmuuttajien kotouttamisessa. Kotoutumisen edistämistä valtaosa tehdään kunnan peruspalveluissa (kotoutuminen.fi). Suurten kuntien, kuten Helsingin, maahanmuuttoyksikössä on muiden muassa sosiaalityöntekijöitä, sosiaaliohjaajia, terveydenhoitajia sekä psykologeja, jotka toimivat virastossa asiantuntijoina. He auttavat ja ohjaavat sekä pakolaisia että maahanmuuttajia kotoutumiseen liittyvissä kysymyksissä, varsinkin alkuvaiheessa. Alussa tehdään alkukartoitus, joissa kerrotaan asiakkaille heidän oikeutensa ja velvollisuutensa. Asiakkaan oikeuksia ovat esimerkiksi käyttää tulkia ja saada tasa-arvoista kohtelua. Asiakkaan velvollisuuksista puhuttaessa kerrotaan muun muassa, että tämän tulee osallistua järjestettäviin koulutuksiin, ellei poissaololle ole pätevää syytä ja että hänen on ilmoitettava, mikäli aikoo matkustaa ulkomaille. Sosiaalitoimistossa kerrotaan myös maahanmuuttajille suomalaisen yhteiskunnan arjen seikoista (Helsingin kaupunki. Sosiaali- ja terveystoimi. Sosiaalinen tuki ja toimeentulo. Maahanmuuttajien tuet ja palvelut. Maahanmuuttoyksikkö.).

Kunnan asukkaille oma sosiaalitoimisto määräytyy asuinalueen perusteella. Esimerkiksi Helsingissä toimii maahanmuuttoyksikkö ja he palvelevat helsinkiläisiä maahanmuuttajia, joiden kotoutumisaika on voimassa. Helsingin kaupungin sosiaalipalveluiden alaisuudessa toimivan maahanmuuttajien neuvontayksikkö auttaa myös paperittomia ihmisiä eli henkilöt, jotka ovat vailla laillista oleskeluoikeutta Suomessa. Maahanmuuttoyksikkö tarjoaa uusille oleskeluluvan saaneille kuntalaisille palveluja useilla eri kielillä (Helsingin kaupunki. Sosiaali- ja terveystoimi. Sosiaalinen tuki ja toimeentulo. Maahanmuuttajien tuet ja palvelut. Maahanmuuttoyksikkö). Omalla äidinkielellä palvelujen saanti yleensä vaatii asioimistulkin käyttöä. Kielilain mukaan 18 pykälässä (423/2003) sanotaan ”Jos jollakulla on lain mukaan oikeus käyttää omaa kieltään, mutta viranomaisen kieli tai asian käsittelykieli on toinen, viranomaisen on järjestettävä maksuton tulkkaus”.

2.3 Sosiaalityöntekijän ja sosiaaliohjaajan rooli

Sosiaaliviranomaisiin kuuluvat sosiaalityöntekijä ja sosiaaliohjaaja, jokaisella on oma roolinsa ja työtehtävänsä. Esimerkiksi sosiaaliohjaajan tehtäviin kuuluu auttaa maahanmuuttajaa arjen toiminnossa. Sosiaaliohjaaja auttaa erilaisten palveluiden pariin ohjaamisessa, muiden muassa erilaisissa ajanvarauksissa, vakuutusasioissa, pankkitilin avaamisessa, lasten koulunkäyntiin- ja päiväkotiin liittyvissä asioissa, ruokakaupassa käymisessä, harrastuksissa ja yleisten paikkojen, kuten kirjastojen esittelemisessä. Kaikkiin edellä mainittuihin tarvitaan tulkkausta.

Sosiaalityöntekijän tehtävä on antaa lähialojen työntekijöille asiantuntija-apua, lausuntoja ja neuvontaa. Sosiaalityöntekijän tehtäviin kuuluu myös tutkimus- ja kehittämistyötä, yhteiskunnallista vaikuttamista ja tiedottamista sekä asiakkaan ongelmien tunnistamista. Sosiaalityöntekijä järjestää tukitoimia perheille tai yksilöille, jotka he tarvitsevat apua, sairauden, vanhuuden, työttömyyden tai tilapäisten taloudellisten vaikeuksien vuoksi (Ammattinetti. Ammatit. Hae ammatit. Sosiaalityöntekijä).

3 ASIOIMISTULKKAUS

Kotouttamiseen liittyvissä tilanteissa tulkki yleensä on mukana. Esimerkiksi omalta kokemukseltani kautta olen huomannut, että viranomaiset käyttävät tulkkia muun muassa sosiaalitoimistossa, TE- ja elinkeinotoimistossa ja lääkärin vastaanotolla. Asioimistulkki tulkaa monikielistä keskustelua eli välittää viestin kieleltä toiselle, kun viranomaiselta ja asiakkaalta puuttuu yhteinen kieli. Asioimistulkkauksen tavoite on, että viranomaisen ja asiakas saavat asiansa hoidettua ja ymmärtävät toisiaan (Asioimistulkkaus monikielinen yhteiskunnan arkea 2018, 7–10). Olen työssäni asioimistulkkina huomannut, että yleensä sosiaalityöntekijöiden tai sosiaaliohjaajien tapaamisissa suositaan läsnäolotulkkausta, mutta kiireellisissä tilanteissa myös etätulkkaus on mahdollista. Tulkkausta ei myöskään tehdä vain toimistossa, vaan hyvin vaihtelevissa ympäristöissä. Asioimistulkin työpäivät saattavat olla keskenään hyvin erilaisia, ja vaatia siirtymästä paikasta toiseen. Tulkkausta saatetaan tarvita esimerkiksi sairaalassa, neuvolassa, koulunvanhempainillassa tai muissa vastaavissa tapahtumissa.

Tulkki varataan etukäteen tietyksi ajaksi, mutta joskus tulkkaustoimeksianto saattaa venyä jopa päivän mittaiseksi. Esimerkiksi keski-ikäisillä ja vanhuksilla tai vammaisilla saattaa puuttuvan kielitaidon vuoksi olla haasteita omaan asuinalueeseen tutustumisessa, ja tämän takia jopa lähikaupassa käynti saattaa olla hankalaa. Sosiaaliviraston työntekijä voi käydä yhdessä vieraskielisen asiakkaan ja asioimistulkin kanssa näyttämässä ja ohjaamassa asiakasta asuinalueen eri palveluiden pariin, kuten leikkipuistoon, terveysasemalle tai tutustumaan lähi-kouluun. Tästä johtuen tulkkauksympäristöt, toimeksiantojen pituudet ja tulkkauksen aiheet voivat olla hyvinkin vaihtelevia.

3.1 Asioimistulkin ammattieettinen toiminta

Asioimistulkin ammattisäännöt ja eettiset ohjeet antavat asioimistulkeille valmiudet toimia kentällä eettisesti ja laadukkaasti. Asioimistulkin ammattisäännöillä tarkoitetaan kokenutta ja koulutettua ammattilaista tai tulkkauksen asiantuntijaa, joka on tulkkaustilanteessa täysin puolueeton ja riippumaton. Asioimistulkin täytyy työssään noudattaa ammattisäännöstöä erityisesti kohta kahdeksan. Kahdeksas artikla osoittaa, että ”tulkki ei toimi tulkattavien avustajana tai asiamiehenä eikä toimeksiantonsa aikana ole velvollinen hoitamaan muita kuin tulkkaus-tehtäviä”. Ammattisäännösten kymmenennen artiklan mukaan tulkki ilmoittaa seikoista, jotka vaikeuttavat oleellisesti tulkkausta tulkkaustilanteessa. Asioimistulkin tulee siis ilmoittaa viranomaiselle, mikäli tulkattaville termille ei ole suoraan vastinetta. Silloin tulkkaus voi olla pitempi, kuin viranomaisen alkuperäinen puhe (SKTL. Asioimistulkin ammattisäännöstö 2013).

Asioimistulkin näkökulmasta on tärkeää noudattaa ammattisäännöstöä, sillä muuten saattaa herätä epäily tulkkauksen sujuvuudesta. Sosiaalityötä tekevät henkilöt saattavat olettaa, että asiakas ja tulkki ehkä tuntevat toisensa ja tapaavat myös vapaa-ajallaan, tai ettei tulkki ole pätevä. Ammattisäännösten noudattaminen osoittaa, että tulkki on luotettava ja hoitaa työsään ainoastaan tulkkaamisen.

Niittylä Pro gradu tutkielmassa (Niittylä 2019) osoittaa, että sosiaalityöntekijöiden mukaan on ehkä yleistä, että asioimistulkit ja asiakkaat tuntevat toisensa entuudestaan. Sosiaalityöntekijöiden mukaan tulkin ja asiakkaan tuttavallista välit vaikuttavat tulkin työroolissa pysymiseen. Heidän mielestään asiakas ei tällöin pysty kertomaan asioistaan vapaasti. Ammattisäännöstö ohjaa tällöin ammattitaitoisen asioimistulkin toimintaa. Asioimistulkin ammattisäännösten seitsemännessä artiklassa mainitaan muun muassa, että tulkin on oltava puolueeton ja ensimmäisessä artiklassa sanotaan, että tulkillä on vaitiolovelvollisuus (SKTL. Asioimistulkin ammattisäännöstö 2013).

Ammattisäännösten yksi tehtävä on taata tulkkaukseen hyvä laatu. Asioimistulkeilta vaaditaan paljon osaamista, koska työ on vaativaa ja siinä työskennellään

vaihtelevissa tilanteissa ihmisten kanssa. Tämän takia ammattisäännöstön noudattaminen on erittäin tärkeää, varsinkin kohdat viisi ja kaksitoista Kohdassa viisi todetaan, että tulkin pitää valmistautua tehtäväänsä huolellisesti ja ajoissa. Valmistautumiseen kuuluu sekä fyysinen, että teoreettinen valmistautuminen. Fyysistä valmistautumista on se, että tulkki pukeutuu asiallisesti ja nukkuu hyvin. Teoreettista valmistautumista on taas se, että asioimistulkki ottaa selvää kyseisen toimeksiantoon liittyvästä aiheesta ja sen erikoissanastosta tai laati itselleen sanaston. Toinen tulkkauksen laatua ohjaava artikla on ammattisäännöstön kohta 12. Kyseisessä kohdassa todetaan, että asioimistulkin täytyy jatkuvasti kehittää ammattitaitoaan. Laatiessani tätä opinnäytetyötä ja sen sanastoa, haluaisin erityisesti pitää mielessäni edellä mainitut ammattisäännöstön kohdat viisi ja 12, sillä osa tulkin ammatillista kehittymistä on sanastojen päivittäminen, uusien termien oppiminen ja pysyminen jatkuvasti mukana kielen kehityksessä. (SKTL. Asioimistulkin ammattisäännöstö 2013.)

Viljanmaan (2018, 121–122) mukaan tulkkaustilanteessa asioimistulkki kohtaa sekä myönteisiä että kielteisiä tunteita, koska tulkkauksen aiheet liittyvät ihmisten elämään. On mahdollista, että tulkkaustilanteessa tulkit käsittelevät asioita, jotka herättävät voimakkaita tunteita muun muassa avioero tai lastensuojelutilanteet. Asioimistulkin työ sisältää myös positiivisiksi koettuja tunteita, esimerkiksi perheenlisäys ja avioliitto. Miten asioimistulkin on reagoitava tulkkaustilanteeseen, jossa asiakkaan tilanne liikuttaa omia tunteita? Ammattisäännöstön seitsemännen kohdan mukaan tulkki on puolueeton viestinvälittäjä eikä anna tunteidensa, asenteidensa ja mielipiteidensä vaikuttaa työhönsä. (SKTL. Asioimistulkin ammattisäännöstö 2013).

3.2 Kulttuurilliset haasteet tulkkaustilanteissa

Sheikhani kertoo blogissaan, että kulttuurillisiä eroavaisuuksia näkyy käännoissä, mutta niitä huomaa eniten tulkkaustilanteissa. Syyt, jotka aiheuttavat ongelmia tulkkaustilanteissa ovat tulkkausaiheen luonne, tieto, taito ja tulkattavien koulutustausta. Kulttuurierot ja viranomaiset sekä asiakkaan asenne vaikuttavat asioimistulkkaukseen joko myönteisesti tai kielteisesti. (Sheikhani 2019.)

Sosiaalityöntekijän tapaamisella keskustelut voivat olla eri aiheisia, esimerkiksi voidaan puhua taloyhtiön pelisäännöistä, raha-asioista tai terveydenhuollon palveluihin liittyvistä asioista. Artesola mukaan kulttuurilliset erot tuovat omanlaisen haasteensa suomalaiseen yhteiskuntaan sopeutumisessa kuten yksityisyyden kunnioittaminen taloyhtiön yleisissä tiloissa. Nämä haasteet näkyvät etenkin kotoutumisen alkuvaiheessa (Monikulttuurisuus taloyhtiössä 2012, 25–26).

Kurdinkielisen asioimistulkin on varauduttava siihen, että tulkattava saattaa käyttää paljon uskonnollisia sanoja tai termejä, joihin vastineiden haku suomenkielillä on haastavaa ja näin ollen voi tulkattavan uskonto aiheuttaa tulkille hankaluuksia. Osapuolten hyvä kulttuurien tunteminen on merkittävä taito asioimistulkille ja sen avulla tulkkaus saadaan kattavammaksi. Kurdinkieliset käyttävät sellaisia fraaseja, joiden kääntäminen ja tulkkaminen sanasta sanaan on mahdotonta, kuten (Beserçaw به‌سه‌رچاو). Esimerkkinä fraasin käytöstä on seuraavanainen tilanne: sosiaalityöntekijä pyytää tulkattavaa toimittamaan lisäliitteitä tai hän on vaikkapa varannut lääkärin vastaanotolle ajan asiakkaan puolesta. Tällöin kurdi (sorani) kielinen asiakas yleensä vastaa viranomaiselle ” Beserçaw” tai toinen tapa on se, että kurdit nostavat kätensä ja laittavat silmän päälle, joka tarkoittaa samaa asiaa, mutta tälle eleelle eikä myöskään sanalle ole suoraa vastinetta suomen kielessä. Beserçaw tarkoittaa suoraan käännettynä suomeksi silmän päälle. Asioimistulkin ratkaisu on kääntää fraasi joko kyllä vain, asia on selvä tai kyllä mielelläni riippuen tilanteesta. Sillä halutaan osoittaa kunnioitusta ja kohteliaisuutta kohti puhujaa, joka voi perinteisesti olla iäkkäämpi sukulainen.

4 KURDIT JA KURDIN KIELI

Kurdit ovat asuneet jo tuhansia vuosia Lähi-Idässä, Kurdistanissa. Kurdistan on jaettu Irakin, Iranin, Turkin Syyrian ja Armenian välillä. Kurdit ovat Lähi-idän neljänneksi suurin etninen ryhmä. Kurdeilla ei ole omaa maata eikä heillä myöskään ole ollut hallinnollista tai standardikieltä. Kurdit ovat joutuneet viimeisen sadan vuoden aikana poliittisen vainon kohteeksi (Globalis.fi. Konfliktit. Asia. Kurdistan). Kurdistan on jaettu Irakin, Turkin, Iranin ja Syyrian kesken ja sen takia kielellä on useita alamurteita. Murteet eroavat toisistaan niin paljon, etteivät niiden puhujat välttämättä ymmärrä toisiaan. Varsinkin soranîn, kurmancî, bahdînîn, hawramî, zazaî ja goranîn välillä on paljon eroja (Tuija Saarinen).

Suomalaisen viranomaisen tulee asioimistulkkia tilattaessa varmistaa oikea murre, koska hyvin helposti saattaa tulla sekaannusta sornaîn ja goranîn välillä. Kurdin kielisellä asioimistulkilla on suuri vastuu termien ja sanastojen oikein ja asianmukaisesti tulkkauksesta. Hänen pitää myös valmistautua hyvin. Lisäksi Suomen kaltainen hyvinvointivaltio ei ole kurdinkielisille tuttu, minkä johdosta saattaa esiintyä sanoja, joille ei tulkatessa löydy suoraa vastinetta.

Ei ole olemassa virallista tietoa paljonko kurdeja on maailmassa, sillä eri tietolähteet antavat erilaisia lukuja. Erimerkiksi BBC:n mukaan kurdeja on 25–35 miljoonaa (BBC. News. World. Middle East. Who are the Kurds), mutta Globalis internetsivun mukaan kurdeja on 35–40 miljoonaa (Globalis.fi. Konfliktit. Asia. Kurdistan). Kurdistan on sekä strategisesti että taloudellisesti tärkeä alue. Sieltä lähtevät kaksoisvirrat Eufraat ja Tigris. Kurdistanin maaperässä on öljyä, minkä takia kurdit ovat joutuneet väkivallan ja assimilaation kohteeksi. Perinteiset perhearvot ovat kurdeille tärkeitä, kuten myös kurdin kieli. Kurdit ovat maailmaan suurin etninen ryhmä, joilla ei ole omaa itsenäistä valtiota. Toimittaja ja tutkija Aziz Sheikhanin mukaan kurdit ovat medialaisten jälkeläisiä ja ovat asuneet alueella 1000 eKr. Kurdistan on kurdien tunnustamaton maa (Sheikhani 2005.)

Kieli ja kulttuuri ovat asioita, jotka ovat sidoksissa toisiinsa. Ne ovat aikaan ja paikkaan sidonnaisia ja muuttuvat ympäröivien olosuhteiden sekä käyttäjien mukana. Hyvän ja riittävän kielitaidon saavuttamiseksi pitää olla myös kulttuuriin tutustumista, koska erilaisissa kielissä ja kulttuurissa on erilaisia tapoja ilmaista sanoja ja asioita (Kielen merkitys). Kurdinkieli on yksi indoeurooppalaisen kieliperheen indoiranilaisen kieliryhmän juurista, joihin kuuluvat farsi, urdu, hindi ja pashtu. Kurdinkieli jakautuu neljään eri murteeseen (kurmançî, luri, goranî ja zaza), jotka jakautuvat vielä yhteensä 18 alamurteeseen (Monikulttuurinen työyhteisö.) Kurmançîkeliset kurdit asuvat Pohjois-Kurdistanissa, eli siis Turkissa ja heidän murteensa on puhutuin ja sitä kirjoitetaan latinalaisin aakkosin (Koivunen & Nehri, 2013, 41–43).

Kurdi (sorani) puhujat ovat Irakin ja Iranin vallan alla. Maantieteellisesti Iranissa kurdi (sorani) kielinen alue sijaitee länsi-Iranissa, kun taas Irakin kurdi (sorani) kielinen alue sijaitse Pohjois-Irakissa. Kurdistanin tasavalan aikana vuonna 1946 päätettiin muun muassa, että kurdi (sorani) kieli on opiskelu- ja mediakieli (NRT). Pohjois-Irakissa kurdeilla on itsehallintoalue ja siellä kurdinkielen (sorani) murteesta on kehittynyt kirjallinen muoto ja sitä kirjoitetaan arabialaisin aakkosin peruskouluissa ja ylemmillä koulutusasteilla. Itsehallintoalueella kurdit puhuvat eri murteilla ja niitä ovat muun muassa bahdînî, soranî, hawramî, kakaî. Kurdit asuvat ympäri maailmaa (Koivunen & Nehri, 2013, 28–31).

Historian tutkija ja johtava poliitikko Mustafa Amin, N. mukaan kaikilla etnisillä ryhmillä on omia termejä tai sanoja jokaiselle materiaalille tai alalle. Termit voivat olla puhe- tai kirjakielellä, mutta kurdinkielessä tämä käytäntö ei ole vielä vakiintunut (Muatafa Amin 2012, 64). Esimerkiksi suomen kielessä jokaisella alalla - kuten sosiaali- ja politiikalla - on tietynlainen termistö, muun muassa sosiaaliturvan etuudet, etuuksien nimet ja niiden tarkoitukset. Kurdilaisessa yhteiskunnassa ei ole tällaista sosiaaliturvajärjestelmää, minkä takia senkaltaista termistöä puuttuu kurdin kielellä. Lähes kaikilla aloilla on vastaava ongelmaa. Paikatakseen termien puuttumista esimerkiksi Irakin kurdit turvautuvat arabian- ja englanninkielisiin sanoihin, Iranin kurdit taas turvautuvat persiankielisiin.

5 KÄÄNNÖSTEORIAN KÄSITTEITÄ

Tieteen termipankin selitykseen mukaan käännteoriat ovat kääntämisen kommunikaatioita. Käännteoriassa keskitytään lähtö- ja tulotekstin käyttötarkoitukseen. Lähtöteksti tarkoittaa käännösprosessin lähtökohtana olevaa tekstiä ja lähtökieli tarkoittaa kielitä, josta käännetään. Kohdekieli on käännös, jolla on aina tietty tarkoitus (tieteentermipankki).

5.1 Käännteorian pääajit

Vehmas-Lehto (2002, 35–36) toteaa, että käännteoriassa on kaksi pääajia, jotka ovat lingvistinen ja kommunikatiivinen käännteoria. Lingvistisessä käännteoriassa tavoitteena on tarkastella kääntämistä ja käännöksiä sekä käännösongelmien ratkaisumahdollisuuksia. Lingvistisessä käännteoriassa vertaillaan lähtökielen ja kohdekielen käännösyksiköiden menettelytapaa lähtötekstissä ja käännöksessä. Tällä menettelyllä lähtötekstin ydin välitetään tarkasti. Esimerkiksi suomesta kurdiksi kääntämäni määritelmän sanajärjestys saattaa muuttua, mutta ajatus on välittynyt.

Toinen pääajia on kommunikatiivinen käännteoria. Kommunikatiivista käännteoriaa sovellettaessa käännös on helpommin luettavaa ja se on mahdollisesti selkeämpi kuin lähtötekstissä. Tässä hyvänä esimerkkinä on sana lääkeresepti, joka laatimassani sanastossa käännetty paperiksi, jonka avulla voi saada lääkkeitä apteekista.

Tässä opinnäytetyössä on käytetty skoposteoriaa, missä käännös voi poiketa lähtötekstistä ja päämääränä on käännöksen käyttötarkoitus (Tieteen termipankki). Tämän takia termien ja lauseiden ei välttämättä käännetä sanasta saanaan, vaan käännöksissä katsotaan enemmänkin sen, että termien käännössiältö olisi ekvivalentti. On siis mahdollista, että käännöksen funktio verrattuna lähtötekstin, ei ole ”sanasta saanaan” käännetty (Vehmas-Lehto 2002, 91).

6 SANASTOTYÖN KÄSITTEITÄ

Sanastotyö tarkoittaa terminologista työtä ja se määrittelee tietyn erikoisalan käsitteitä, käsitteiden nimityksiä koskevan tiedon systemaattista keräämistä, analysointia, kuvaamista ja esittämistä. Terminologisen sanastotyön laadinta tapahtuu monen työvaiheen kautta. Näitä työvaiheita ovat sopivien nimitysten valinta, määritelmien kirjoittaminen, sanastatus ja käsiteanalyysi. Sanastotyöhön kuuluu myös termiharmonisointi, eli termit muistuttavat samoja tai samankaltaisia käsitepiirteitä molemmissa kielissä, esimerkiksi käsite vuokrasopimus, joka on kurdiksi (*Grêbestî xanû* گریهستی خانوو). Käsitteistä löytyy samankaltaiset termit, eli samankaltaiset käsitepiirteet. Termiharmonisoinnissa ei voi pakottaa käyttämään mitään vieraan kielen terminmuodostustapoja, mutta termejä muodostettaessa saa käyttää samoja käsitepiirteitä (Suonuuti 2012, 33–37).

6.1 Yleiskieli

Yleiskieli on neutraali asiakieltä, mutta siihen kuuluu myös virkakieli ja lakikieli, joiden sanaston rakenne ja abstraktisuus tekevät kielestä vaikeaselkoista ja monimutkaista. Erikoistiedon aluepiirin tarvitaan erikoiskieltä, joka erottuu yleiskielestä erityisesti erikoissanaston vuoksi. Suomen kielessä jokaisella alalla on omanlaisia alaan liittyviä sanoja tai termejä, jotka voivat olla yleiskieltä, mutta silti ulkopuoliselle hankalia ymmärtää. (Kotimaisten kielten keskus. *Mitä yleiskieli on.*)

Joidenkin alojen sanasto– kuten sosiaalihuollon, tekniikan ja lääketieteen– voidaan yleisesti luokitella ns. erikoiskieliksi, koska nämä alat pitävät sisällään paljon erikoissanoja, alan ammattilaisten ulkopuolella harvemmin ymmärtävät termien merkitykset. Nämä sanat voivat olla hankalia omalla äidinkielellä, ja vieraalla kielellä vielä hankalampia (Kotimaisten kielten keskus. *Mitä yleiskieli on.*)

6.2 Erikoiskieli

Erikoiskielille on luonteenomaista tiettyjen sovittujen ilmausten eli termien käyttö. Termien ja niiden sisältöjen käsitteellisyyden yhtenäistämiseen voidaan soveltaa terminologista sanastotyötä. Terminologisessa sanastotyössä tarkempaan tavoitteena voi olla käytettävän termistön ja käsitteistön kuvaaminen (ns. deskriptiivinen sanastotyö). Tieteen termipankin selityksen mukaan deskriptiivisessä käännöksessä tarkastellaan käännöksiä sekä käännösprosessia kulttuurisessa ja historiallisessa kontekstissaan. Erikoiskielen sanaston laatimiseen kuuluu myös termistön ja käsitteistön käytön kirkastaminen ja yhdenmukaistaminen ns. normatiivinen sanastotyö. (Sanastokeskus TSK) Kotoutumisen ja asumisen liittyvät sosiaalialan sanastot kuuluvat erikoiskieleen, jonka tehtävänä on varmistaa se, että erikoisalalla työskentelevät ihmiset ymmärtävät toisiaan alaan liittyvissä viestintätilanteissa.

7 SANASTOTYÖN PROSESSI

Tässä opinnäytetyössä sosiaalialan keskeisimmät käsitteet perustuvat sanastotyön menetelmiin ja ontologiaan eli käsitejärjestelmän olemassaoloon, joka palvelee sanastotyön tarkoitusta. Opinnäytetyössä sanasto on laadittava huolellisesti ontologiantyön ja terminologian menetelmien periaatteiden mukaan, samalla käyttäjä huomioiden (Sanastokeskus TSK). Valmistellessani sanastotyötä olen sivuuttanut sellaiset Suomessa kotoutumiseen ja asumiseen liittyvät yleiset käsitteet, joita kurdin kielen asioimistulkit ja asiakkaat osaavat. Esimerkiksi vesimaksut ja sähkömaksut ovat tuttuja termejä melkein jokaiselle kurdintulkeille ja asiakkaille muutamia poikkeustapauksia lukuun ottamatta.

Sanaston laatiminen oli huomattavasti helpompaa suomen kielen kuin kurdin kielen osalta, sillä suomenkielisiä tietolähteitä on saatavilla enemmän. Kurdinkielellä ei ole runsaasti tietolähteitä liittyen suomalaisten yhteiskuntajärjestelmään. Tämän vuoksi sanojen määrittäminen suomen kielellä oli suhteellisen yksinkertaista. Esimerkiksi yleinen asumistuki on tarkoitettu vuokralla asuvan asumismenojen helpottamiseksi, kun toimeentulotuki taas on tarkoitettu välttämättömiin menoihin (KELA. Henkilöasiakkaat. Asumisen tuet. Yleinen asumistuki).

Tässä opinnäytetyössä on käytetty hyväksi hyviä luotettavia sanakirjoja ja nettisivuja, kuten muun muassa Kela.fi tieteentermipankki.fi, tsk.fi, kotus.fi ja myös *Hambanaborina-sanakirja Kurdish-Persian dictionary*, joka on vuonna 1988 ilmestynyt yleiskielen sanakirja (همبانه بۆرینه. kurdi- kurdi ja kurdi- persia). Edellä mainitussa sanakirjassa on selitetty myös sanojen määritelmät. Käytössäni oli myös suomi–kurdi (sorani) sanakirja.

7.1 Termit

Kotimaisten kielten keskukseen selitykseen mukaan termi on erikoiskielen nimi. Erikoiskielen ilmaus ja vaikutussisältö laaditaan tarkoituksellisesti (Kotimaisten kielten keskus. Ohjeet. Säädöskielen ohjeita. Termit). Suonuuti (2012, 32) toteaa,

että termit voivat olla yksitäisiä sanoja kuten (etuus) yhdyssana (etuudensaaja) tai sanaliitto (hei hei). Lyhennetystä termistä voi tulla termi (KELA). Suonuutin mukaan sanastossa termit ovat usein yksikkömuotoisia substantiiveja. On kuitenkin mahdollista, että termit ovat myös monikkomuotoisia substantiiveja.

7.2 Tarkoite

Tarkoite on todellisuuden ilmiö. Tarkoitteilla tarkoitetaan, joko abstrakteja (esimerkiksi terveys ja yhteiskunta) tai konkreettisia (esimerkiksi esineet ja aineet). Tarkoitteilla voidaan käsittää, osoittaa tai visualisoida tiettyä käsitettä.

7.3 Käsitteet ja käsitejärjestelmät

Käsitettä kutsutaan yksilökäsitteeksi, joka liittyy vain yhteen tiettyyn tarkoitteeseen (esimerkiksi Eiffel-torni) (Suonuuti 2012,11). Suonuuti (2012, 13–28) toteaa sanastotyön opas -kirjassaan, että ”käsitteet eivät ole irrallisia ilmiöitä. Ne liittyvät aina tavalla tai toisella muihin käsiteisiin ja muodostavat käsitejärjestelmiä, jotka voivat vaihdella yksinkertaisista erittäin monimutkaisiin” On perusteetonta määrittellä käsitteitä ainoastaan yhden alan näkökulmasta, jos käsite liittyy useampaan alaan. Tällöin käsitteiden määritelmä pitää olla laadittu hyvin huolellisesti, tarkasti ja myös lyhyesti. Käsitteen pitää sijoittua käsitejärjestelmässä oikealle paikalle. Määritelmän systemaattisuus edellyttää sitä, että käsitteiden suhteet selitetään yksinkertaisesti. Suonuudin mukaan, näin kääntämisessä vältetään turha monimutkaisuus.

Asioimistulkit voivat hyödyntää käsitejärjestelmää tulkaustilanteissa, joissa vastinetta on vaikea löytää. Esimerkiksi Kelan vanhempainpäiväraha kuuluu lapsiperheiden tuen alaisiin etuuksiin, joten tulkki voi käyttää yleisenä käsitteenä lapsiperheiden tukea. Tällä tavalla tulkki voi hyödyntää kahden käsitteen hierarkkista suhdetta.

7.3.1 Hierarkkinen suhde

Kahden käsitteen välillä on hierarkkinen suhde. Alakäsitteellä ja yläkäsitteellä on ainakin yksi erottava lisäpiirre (esimerkiksi puu on yläkäsite ja haapapuu on alakäsite). Hierarkkisessa käsitejärjestelmässä käsitteet pohjautuvat hierarkkisiin suhteisiin. Yläkäsitteet jakautuvat alakäsitteisiin, mutta on mahdollista, että alakäsitteet ovat yläkäsitteitä toiselle alakäsitteelle (esimerkiksi puut voidaan lajitella havupuihin ja lehtipuihin, havupuut ovat kuusi ja mänty ja lehtipuut ovat tammi ja vaahtera) (Suonuuti 2012, 13).

Laatimassani Suomi–kurdi (sorani) sanastossa kotoutumiseen ja asumiseen liittyvillä sosiaalialan keskeisimmillä käsitteillä on hierarkkisia suhteita. Esimerkiksi kotoutuminen on yläkäsite ja alakäsitteet ovat kotoutumissuunnitelma, kotoutumistuki, kotouttamisohjelma, kotoutumiskoulutus.

7.3.2 Koostumussuhde

Koostumussuhteinen käsite on käsitesuhde, joka vastaa kokonaisuuden osaa. Kahden käsitteen välissä on koostumussuhde esimerkiksi sanojen polkupyörä ja poljin välillä, sillä poljin on polkupyörän osa. (Sanasto keskus terminologian sanasto 2006, 12–13). Koostumussuhteita on monenlaisia, mutta kokonaisuudessa ne ovat samanlaisia. Esimerkiksi vuodenajat koostuvat kokonaisuuden osista ja ne ovat yhdenmukaisia. Esimerkiksi vuodenajat ovat kokonaisuuden osia. Kevät, kesä, syksy ja talvi yhdessä muodostavat kokonaisuuden vuosi (Suonuuti 2012, 15–16). Sanastossani on termit, lapsiperheiden tuet, kotihoidon tuki, vanhempainpäiväraha. Lapsiperheen tuki on yläkäsite ja se koostuu kokonaisuudessa alakäsitteisiin kuten lapsilisä, kotihoidon tuki, vanhempainpäiväraha.

7.3.3 Funktiosuhde

Funktiosuhde pohjautuu laajaan joukkoon erilaisia käsitesuhteita. Käsitteiden välillä ei kuitenkaan ole hierarkkisia- tai koostumussuhteita. Funktiosuhteita ovat muun muassa aikasuhteet, syysuhteet ja paikkasuhteet (kala–vesi,) (Sanastokeskus TSK 2006, 17). Esimerkiksi funktiosuhteesta ovat sanastotyössäni käsitteet alkukartoitus ja sen seurauksena on kotoutumissuunnitelma.

8 OMAN SANASTOTYÖPROSESSIN KUVAUS

Opiskeluaikana olen saanut paljon tietoa ja taitoa tiedonhankinnasta, olen esimerkiksi oppinut miten ja mistä löytyy luotettavia tiedonlähteitä. Minulla on laajat sosiaaliset verkostot ja olen saanut tukea ongelmatilanteissa, jotka ovat tulleet prosessin aikana vastaan. Kurdin kielen osalta minun on pitänyt huomioida tiedonhaunvaiheessa se, että tuon selkeästi lukijalle esiin käännetty suomenkieliset tekstit. Tämä oli huomioitava etenkin sen takia, että kurdinkieleessä on monta erilaista murretta. Olen huomioinut esimerkiksi alueelliset erot, sillä kurdin (sorani) murretta puhutaan Iranissa ja Irakissa. Iranissa kurdin kieli on saanut vaikutteita persian kielestä ja Irakissa taas arabian kielestä.

Tässä sanastotyössä olen valinnut aihealueeksi sellaisia suomenkielisiä sanoja, joita on hankala selittää kurdiksi. Valitut sanat on määritelty siten, että mahdollisimman monelle olisi helppoa ymmärtää tekstiä, vaikka ne ovat erikoissanastoa. Sanastossa käytetyt lähteet ovat merkittyinä määritelmien alla. Lausemäärältään suomen ja kurdin kieliset määritelmät ovat mieluummin samansisältöisiä, kuin yhtä pitkiä.

Suomalaisessa yhteiskunnassa on käsitteitä, jotka ovat kurdinkielisille vieraita, kuten toimeentulotuki-termi. Toimeentulotuki on viimesijainen tuki: jos ihminen ei pärjää omilla tuloillaan, hän on oikeutettu hakemaan toimeentulotukea. Termi toimeentulotuki kurdiksi on (*Yarmetî bjîwî jya* یارمهتی بژیوی ژیان) mutta tätä termiä ei välttämättä tulkitse tulkkaa asiakkaalle niin kuin pitää. Toimiessani asioimistulkkina olen huomannut, että joskus tulkit tulkkavaat toimeentulotuki termin käyttäen arabiankielistä sanaa (*Mahash sana, eli palkka* مه‌عاش), mutta se ei tietenkään ole palkkaa. Jotkut taas tulkkavaat (*Hawkarî bo jyan, eli avustus elämiseen* هاوکاری بو ژیان) (joka on lähempänä, mutta ei täysin oikea).

Sanastotyöni tärkein osuus oli määritelmien kääntäminen. Kurdinkielisiä vastineita oli lähes mahdotonta tuottaa ilman suomenkielisten määritelmien kääntämistä, sillä muutoin kurdinkieliset vastineet olisivat olleet vaikeasti ymmärrettäviä. Suomen kielellä kirjoittaminen ja lukeminen tapahtuvat vasemmalta oikealle,

mutta kurdi sorani-kielellä tämä tapahtuu toisin päin. Tällöin kielelliset eroavaisuudet ovat näkyvissä käännetyissä tekstissä, koska kielten suunnat ovat vastakkaisia. Lähtötekstin ensimmäisen lauseen tai sanan paikan vaihtelevuuden vuoksi hyödynsin lingvististä käännösteoriaa, koska lingvistisessä käännösteoriassa käännetään ajatuksia. Lisäksi käytin pragmaattista adaptaatiota, sillä käänöksessäni syntyi pragmaattisia ongelmia.

Monet kurdinkieliset asioimistulkit yrittävät selittämällä selviytyä tulkkaustilanteesta, koska jokaiselle suomenkieliselle termille ei löydy vastaava termiä. Kurdinkielessä aina ei ole mahdollista löytää sopivaa tapaa kuvailla termejä, koska suomalainen yhteiskunta poikkeaa kurdiyhteiskunnasta. Esimerkiksi kurdin kielellä asiakas usein tarkoittaa henkilöä tai tahoja, joka haluaa hankkia tuotteen omaan käyttöönsä, ja on valmis maksamaan tuotteesta. Eli kurdinkielessä asiakas on usein ostaja, mutta suomen kielessä asiakas voi olla ostaja tai tuen saaja. Suomessa toimeentulotuen hakijaa kutsutaan asiakkaaksi ja vaikka hän on hakenut taloudellista apua, häntä silti kutsutaan asiakkaaksi. Opinnäytetyön tarkoituksena on, että valitut termit auttavat tulevaisuudessa kurdinkielisiä asioimistulkeja tai alan opiskelijoita hahmottamaan, miten nämä termit tulkitaan yksinkertaisesti ja miten eri termit eroavat toisistaan.

8.1 Sanaston kerääminen

Pitkään tulkkina toimittuani ja tulkkausopintojeni ajalta olen kerännyt laajasti aineistoa asumiseen liittyvästä kielestä. Valitsemani termit eivät välttämättä ole tuttuja edes kaikille kantasuomalaisille. Termien valitsemisen ja määrittelyn jälkeen liitin käyttämäni lähteet määritelmien alle. Tämän jälkeen käännsin termit suomen kielestä kurdin kielelle määritelmien mukaan. Sanaston laatimisessa ja kurdinkielisissä määritelmissä tein jatkuvasti käännösratkaisuja sekä analysointia. Olin erittäin tarkkana määritelmien kääntämisessä, koska koko suomalainen yhteiskunta rakenne on erilainen verrattuna kurdilaiseen yhteiskuntaan, etenkin kun on kyseessä kotoutumisen ja asumisen liittyvät asiat. Tämän vuoksi käsittelen sanastossani myös pragmaattisen adaptaation merkityksen.

Suurin osa aineistosta on kerätty omista vanhasta sanastoista, tulkkaustilanteista ja Internet-sivuilta. Aineiston keräämisen jälkeen tein termien ja sanastojen inventaariota. Aineiston keräämisen avulla kirjoitin sanoja ja termejä itselleni muistiin ja selvitin niiden merkityksiä ja määritelmiä luotettavien lähteiden avulla esimerkiksi www.kotoutuminen.fi sivulta, Kelan tilastollinen vuosikirjalta ja terveyden ja hyvinvoinnin laitokselta. Sen jälkeen hain kurdinkielisiä vastineita sanakirjoista.

Laadin myös käsitejärjestelmän kotoutumisesta. Kotoutuminen on yläkäsite ja alakäsitteet ovat muun muassa kotoutumistuki, kotouttamisohjelma, kotoutumiskoulutus ja kotoutumislaki jne. Selvitin, mitä ja millaisia suhteita käsitteiden välillä on. Sanoja ja termejä käänsin ja määrittelin molemmilla kielillä. Syy, miksi tein näin on se, että halusin sanastosta mahdollisimman kattavan myös Suomessa syntyneille kurdinkielisille tulkeille. Heidän kurdinkielen taitonsa saattaa olla heikompi lukemisen ja kirjoittamisen osalta. Tällä tavalla käsitteiden määrittely ja analysointi suomen kielellä sekä määritelmien käännökset kurdin kielelle auttavat heitä ymmärtämään kurdin kielen osuutta paremmin.

8.2 Sanaston lähteet

Suomenkieliset termit olen poiminut omista tulkkauskokemuksistani ja Kelan sivuilta Terminologinen sanasto -kohdasta, joissa käsitellään etuuksia koskevia käsitteitä. Opinnäytetyöni sanastossa olen hyödyntänyt sanastolle erilaisia apulähteitä, kuten kielitoimiston ilmaista sanakirjaa, synonyymisanakirja, Sanastokeskus TSK, KELA, Finlex, kotoutuminen.fi, Työ- ja elinkeinoministeriön, tilastokeskus, sosiaali- ja terveysministeriö ja tieteen termipankki. Näiden lisäksi olen ollut mukana työnohjauksessa ja koulutuksessa tulkkikeskus Ästerästä, jossa käsiteltiin sosiaalialan kotoutumiseen ja asumiseen liittyviä sosiaalialan keskeisiä käsitteitä erikoistermejä kokeneempien tulkkien ja itse kouluttajan kanssa. Työnohjauksessa käsitellään erilaisia sosiaalialan termejä vastineineen.

8.3 Sanastotyön vastineratkaisut

Kurdin kielessä tietyillä termeillä tai sanoilla ei ole suoraa vastinetta suomen kielessä. Sellaisissa tapauksissa otin mallia suomen kielen sanasta ja muodostin

kurdinkielisen sanan. Sanastotyössä on käytetty pragmaattista adaptaatiota termien ja määritelmien kääntämisessä. Esimerkiksi sanat lasku ja lääkeresepti ovat tavallisia sanoja suomen kieltä osaaville henkilöille, mutta kurdinkielisen henkilön, jopa asioimistulkin, saattaa olla hankala löytää niille vastinetta kurdin kielellä.

Tein kyselyn kurdinkielisille asioimistulkeille kahdesta sanasta, jotka periaatteessa ovat helppoja ja niitä käytetään paljon sosiaalityöntekijän tapaamisissa. Sanat olivat lasku ja lääkeresepti. Lähetin yhdeksälle kurdinkielisille asioimistulkille kyselyn ja kuusi heistä vastasi. Viidellä oli samanlainen vastaus eli lääkeresepti on *raçata* ره چمهته. Kaikki viisi vastaaja olivat taustaltaan Irakin kurdeja. Yksi kyselyyn vastanneista tulkeista vastasi, että hän tulkaa lääkereseptiä *nuskhaksi* نووسخه, hän taas on Iranin kurdi. Kolme asioimistulkkiä tulkaavat laskua *psula:ksi* پسوله. Kaksi heistä tulkaavat *wasl:ksi* وهسل, mutta yksi asioimistulkki joilla on yli 25 vuotta tulkauskokemusta oli siitä mieltä, että laskua voi tulkata myös *fatura* فتوره. Yksi tulkaa *fisha:ksi* فيشه. Yllä mainitut esimerkit osoittavat, millaisia eroavaisuuksia on, siksi sanojen määritelmässä voi olla enemmän vaihtoehtoja kuin yksi. Lääkeresepti on käännetty *raçhata:ksi* ja *psulai darman* eli paperi, johon saa lääkkeitä. Vastausvaihtoehdot esitetään taulukossa 1 ja taulukossa 2.

Taulukko 1. Laskun käännösehdotukset yhdeksältä asioimistulkilta

Tulkit	<u>Lasku</u>
3	Psula/Fatura
2	Wasl
1	Fisha

Taulukko 2. Lääkereseptin käännösehdotukset yhdeksältä asioimistulkilta

Tulkit	<u>Lääkeresepti</u>
5	Raçhata
1	Nuskha

Valitsemani suomenkieliset sanat ja termit tulevat varmasti esille sosiaalityöntekijän tai ohjaajan vastaanotolla. Kriteeri termien valinnalle sanastoon oli se, että termit olivat tulleet joko minulle itselleni tai tutuille tulkeille vastaan tulkkauksutilanteissa. Tämän lisäksi termejä ei löydy kurdinkielisistä lähteistä.

Kaikista määritelmistä on tietolähde mukana. Käsitteet ovat konteksti- ja alapidonnaisia. Kirjoitin yhteensä 41 termiä suomeksi määritelmiseen. Opinnäytetyötä tehdessäni sain jatkuvasti kollegoilta ja ohjaajiltani uusia ehdotuksia ja näkemyksiä näiden kielten sanoista, näiden käytöstä eri konteksteissa ja merkityksistä.

8.4 Sanaston luotettavuus ja varmistus

Tässä luvussa kuvaan sanastotyöni luotettavuutta. Omien tulkkauksutilanteiden yhteydessä olen kerännyt ja selvittänyt sanojen oikeellisuuden tulkkikollegoilta, opiskelutovereilta ja työelämän ohjaajalta sekä opinnäytetyön ohjavalta opettajalta. Esimerkiksi työelämän ohjaajani Aziz Sheikhanin on tarkistanut perusteellisesti sekä käännöksen että opinnäytetyön kurdinkielisen tiivistelmän. Sheikhanin korjausehdotusten ja kommenttien pohjalta olen tehnyt tarvittavat muutokset tiivistelmään ja kurdinkielisiin termeihin ja näiden määritelmiin. Ohjaajan antamien ehdotusten mukaan ja luotettavien tietolähteiden avulla olen tehnyt muokkauksia ja korjauksia sanastoon. Lisäksi sanastossa ilmoitan käyttämäni lähteet. Yhden sanan kohdalla saattaa olla kaksi lähdettä, koska suomen kielisellä termillä on suomenkielinen tietolähde ja kurdin kielisellä on oma lähteensä. Vahvuus tässä terminologisessa sanastotyössä on se, että termien käsitteistä ja niiden määritelmästä lukija voi hahmottaa käsitepiirteitä suomen kielellä ja kurdin kielellä.

9 POHDINTA

Maahanmuuttajan kotoutumiseen tarvitaan hyvää vuorovaikutusta viranomaisten ja asiakkaiden välillä, varsinkin alkuvaiheessa. Asioimistulkkia tarvitaan tämän prosessin aikana muun muassa sosiaalitoimistossa. Asumisen ja kotoutumisen keskeisimmät termit, sanastoon perehtyminen ja sen laatiminen oli erittäin antoisaa minulle. Olen myös itse oppinut opinnäytetyöni kautta uusia asioita esimerkiksi, että miten tutkimuksia tehdään ja miksi niitä tehdään.

Haasteena opinnäytteessäni oli muun muassa kirjallisen aineiston puute kurdin kielellä. Tätä aihetta ei ole käsitelty aikaisemmin kurdin kielellä laajemmin. Kurdinkielisellä alueella ei ole Suomen kaltaista sosiaalijärjestelmää, joten järjestelmien vertailu oli hyvin haasteellista, mutta siitä huolimatta selvisin kuitenkin mielestäni hyvin. Tämä opinnäytetyö on kehittänyt suomen kielen taitoani ja samalla vahvistanut taitojani kirjoittaa kurdin kieltä sekä vahvistanut ammattitaitoani.

Asioimistulkkinä opin, että tulkkaukseen valmistautuessani pystyn hyödyntämään käsittekaavioita ja tarkistamaan sanojen oikeellisuuden. Toivon, että kurdinkieliset asioimistulkit tai alan opiskelijat voisivat hyödyntää valmistamaani sosiaalialan kotoutumiseen ja asumiseen liittyvää keskeisimpien sanojen sanastoa, ja erityisesti toimeksiannon vastaanottaessaan valmistautuvat myös tämän tuotetun sanaston avulla.

Sanastotyöni yleisempi tavoite on vuorovaikutuksen ja viestinnän parantaminen sosiaalialan ja sosiaalityöntekijöiden, ohjaajien ja asiakkaiden välillä. Kielet kehittyvät jatkuvasti ja kielet myös muuttuvat. Siksi sanastotyö on tulkeille loputon ja päättymätön kielellinen prosessi. Tämä ei siis ole valmis prosessi, ja toivottavasti myös muille aloille saadaan vastaavia sanastoja aikaan. Vaikka kielet muuttuvat ja kehittyvät, on asiakkaan näkökulmasta toivottavaa, että kurdin kielen asioimistulkit käyttäisivät tulkkaustilanteissa samoja termejä.

Yleensä asiakkaat kertovat viranomaisten läsnäollessa tulkkauksen sujuvuudesta ja sillä perusteella toivovat samaa tulkkiä seuraavalle käynnille. Sanastotyön idea tuli asiakkaiden mielipiteistä ja palautteista sekä heidän huolistaan. Siksi toivonkin, että kurdin kielen asioimistulkit ja alan opiskelijat pystyisivät saamaan opinnäytetyöstäni tukea kotoutumiseen ja asumiseen liittyvissä sosiaalialan tulkkaustilanteissa.

LÄHTEET

- Ammattinetti. Ammatit. Hae ammatit. Sosiaalityöntekijä. Saatavilla 10.11.2019
http://www.ammattinetti.fi/amatit/detail/284_ammatti
- Artesola, M. (2012). *Monikulttuurisuus taloyhtiössä*. Helsinki: Kiinteistöalan Kustannus
- Sheikhani, A. *Kurdistan. Kurdijen maa*. Lapin ylioppilaslehti (3/2005) Saatavilla 02.2019 <http://azizsheikhani.blogspot.com/2013/05/kurdistan-kurdien-tunnustamaton-maa.html>
- BBC. News. World. Middle East. *Who are the Kurds?* Saatavilla 31.10. 2017
<https://www.bbc.com/news/world-middle-east-29702440?fbclid=iwar0wauhwbcxrkact-ya7zcftj02jfnmydhh9bv-lqfoq2o6cz5ovxupewc>
- Globalis.fi. Konfliktit. Asia. Kurdistan. Saatavilla 01.04.2019 <https://www.globalis.fi/Konfliktit/Aasia/Kurdistan>
- Helsingin kaupunki. Sosiaali- ja terveystoimet. Sosiaalinen tuki ja toimeentulo. Maahanmuuttajien tuet ja palvelut. Maahanmuuttoyksikkö. Saatavilla 31.01.2019 <https://www.hel.fi/helsinki/fi/sosiaali-ja-terveyspalvelut/sosiaalinen-tuki-ja-toimeentulo/maahanmuuttajat/maahanmuuttoyksikko/>
- Kela. Henkilöasiakkaat. Asumisen tuet. Yleinen asumistuki. Saatavilla 7.7.2019
<https://www.kela.fi/yleinen-asumistuki>
- Kela. Muutoksia Kelan etuuksiin vuonna (2019). Saatavilla 21.12.2018.
<https://www.kela.fi/-/muutoksia-kelan-etuuksiin-vuonna-2019>
- Koivunen, K., & Nehri, W. (2013). *Kurdistan itsenäisyyden kynnyksellä*. Helsinki: Edita Prima.
- Koskinen, K. Vuori J. & A.-K. Leminen (2018). Johdanto. (toim.) *Asioimistulkkaus: Monikielisen yhteiskunnan arkea* (s. 7–10). Tampere: Vastapaino.
- Kotimaisten kielten keskus. Kielitoimistonsanakirja. Saatavilla 20.08.2019
<https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/>

Kotimaisten kielten keskus. Mitä yleiskieli on? Saatavilla 2.5.2019

https://www.kotus.fi/kielitieto/kielenhuolto_kielitoimistossa/yleiskieli/mita_yleiskieli_on

Kotimaisten kielten keskus. Ohjeet. Säädoskielen ohjeita. Termit. Saatavilla

https://www.kotus.fi/ohjeet/saadoskielen_ohjeita/termit

Kotouttaminen.fi. Työn tueksi. Pakolaisten vastaanoton käsikirja. Kotoutumisen

alkuun. Järjestöjen tuki. Saatavilla 15.10.2019 <https://kotouttaminen.fi/jarjestojen-tuki>

Kuluttajaliito. Vuokra-asuminen. Asuminen. Eri asumismuodot. Saatavilla

14.10.2019 <https://www.kuluttajaliitto.fi/tietopankki/asuminen/eri-asumismuodot/>

L 1386/ 2010. Laki kotoutumisen edistämistä. Saatavilla 01/2019

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101386>

L 423/2003. Lainsäädäntö. Kielilaki (06.06.2003). Saatavilla 10.04.2019

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030423>

Monikulttuurisuus työyhteisössä. Lähi-idän ihmiset Suomessa. Kurdit Lähi-

Idässä. Saatavilla 3.2019 <https://estudio.edupoli.fi/moty/index.asp?id=719&kat=Kulttuurit&sid=775&sub=L%C3%A4hi-id%C3%A4n+ihmiset+Suomessa&title=3215>

Mustafa Amin, N. (2012). *Along the way picking flowers*. Saatavilla 02.04.2019

<https://www.kurdipedia.org/default.aspx?q=2012050822122364687&lng=1>

Niittylä, N. (2019). Sosiaalityötä tulkin kanssa. *Tiivistelmä*. (Pro gradu -tutkielma, Helsingin yliopisto, sosiaalitieteiden laitos). Saatavilla

16.09.2019 https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/302888/Niittyla_sosiaalityo.pdf?sequence=2&isAllowed=y

NRT. News. Kurdistanin tasavalta. Saatavilla 14.11.2019

<http://www.nrttv.com/News.aspx?id=11791&MapID=1>

Saarinen, T. Yleiset kulttuurierot ja stereotypisointi. Kurdilainen perhe- ja tapa-

kulttuuri. Saatavilla 10.11.2019 http://www.oppi.uef.fi/aducate/projektit/monikko/Kurdiartikkeli_Saarinen.pdf

- Sanastokeskus TSK. (2006). Terminologian sanasto. Helsinki: Sanastokeskus TSK ry. Saatavilla 30.4.2019 <http://www.tsk.fi/tiedostot/pdf/TerminologianSanasto.pdf>
- Sanastokeskus TSK. Sanastotyö ja ontologiatyö. *Mitä terminologinen sanastotyö on*. Saatavilla 28.03.2019 [http://www.tsk.fi/tsk/fi/sanastoty%C3%B6 - mit%C3%A4%2C miksi ja kenelle%3F-8.html](http://www.tsk.fi/tsk/fi/sanastoty%C3%B6_-_mit%C3%A4%2C_miksi_ja_kenelle%3F-8.html)
- Sanastokeskus TSK. Sanastotyön ja ontologiatyön menetelmät. Saatavilla 04.09.2019 [http://www.tsk.fi/tsk/fi/sanastoty%C3%B6n ja ontologiaty%C3%B6n menetelm%C3%A4t-9.html](http://www.tsk.fi/tsk/fi/sanastoty%C3%B6n_ja_ontologiaty%C3%B6n_menetelm%C3%A4t-9.html)
- Sato. Usein kysyttyä. Kodin vuokraaminen. Kotivakuutus. Saatavilla 15.10.2019 <https://www.sato.fi/fi/usein-kysyttya-vuokra-asunnot/kotivakuutus>
- Saukkonen, P. (2016). Maahanmuuttajien kotoutuminen Helsingissä: Työllisyys, tulot ja asuminen. Saatavilla 02.09.2019 https://www.hel.fi/hel2/Tietokeskus/julkaisut/pdf/16_12_01_Tutkimuskatsauksia_12_Saukkonen.pdf
- Sheikhani, A. *Kulttuuri- ja viestintäerot myös haasteet tulkkauksessa*. Saatavilla 10.04.2019 https://azizsheikhani.blogspot.com/2019/04/kulttuuri-ja-viestinterot-myos.html?fbclid=IwAR1eSsKUIhXRZMhk6Q44Q_CNroEr-qtWpVt-yKYPtJrJqCQhaXqh057nWyA
- Sosiaali- ja terveysministeriö. *Hyvinvoinnin edistäminen. Sosiaali- ja terveyspalvelut. Toimeentulo*. Saatavilla 18.5.2019 <https://stm.fi/toimeentulotuki>
- Suomen kääntäjien ja tulkkien liito (5/2013). *Asioimistulkki. Ammattisäännöstö*. Saatavilla 10.04.2019 https://www.sktl.fi/@Bin/280271/Asioimistulkkin_ammattiss%C3%A4%C3%A4nn%C3%B6st%C3%B6.pdf
- Suonuuti, H. (2012). Sanastotyön opas. *Käsiteiden ja termien harmonisointi*. Te-palvelut. Työnhakijalle. Tukea työllistymiseen. Maahanmuuttajien kotoutumispalvelut. Saatavilla 26.06.2017 https://www.te-palvelut.fi/te/fi/tyonhakijalle/tukea_tyollistymiseen/kotoutumispalvelut/index.html
- Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Aiheet. Maahanmuutto ja kulttuurinen moninaisuus. kotoutuminen ja osallisuus. Saatavilla 11.11.2019 <https://thl.fi/fi/web/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/kotoutuminen-ja-osallisuus>

- Tilastokeskus (2018). Suomi lukuina. Saatavilla 10.04.2019
http://www.stat.fi/tup/julkaisut/tiedostot/julkaisuluetteloyytilsul_201800_2018_19691_net.pdf
- Troger, B. (2007). *Asioimistulkkauksen ihanteet ja todellisuus*: Asioimistulkkina toimivien näkökulma. Saatavilla 9.11.2019 <http://tam-pub.uta.fi/bitstream/handle/10024/78204/gradu01971.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Työ- ja elinkeino ministeriö (2012). Alkukartoituksen avuksi. Saatavilla 10.11.2019 <https://tem.fi/documents/1410877/3342347/Alkukartoituksen+avuksi+28052012.pdf>
- Työ- ja elinkeinoministeriö. Maahanmuuttajien kotouttaminen. Saatavilla 3.2019
<https://tem.fi/maahanmuuttajien-kotouttaminen>
- Vehmas-Lehto, I. (2002) *Kopiointia vai kommunikointia johdatus käännosteoriaan*. Helsinki: Hakapain Oy
- Veromaksajat. Tilastot. Julkiset menot. Veroeurojen käyttö. Saatavilla 15.10.2019 <https://www.veromaksajat.fi/luvut/Tilastot/Julkiset-menot/Veroeurojen-kaytto/#754db851>
- Vertaa Ensin. *Mikä on vuokravakuus ja takuuvuokra*. Saatavilla 28.02.2019
<https://www.vertaaensin.fi/blog/mika-on-vuokravakuus>
- Viljanmaa, A. (2018). Inhimillinen tekijä: tunteet asioimistulkin työssä. Teoksessa K. Koskinen, J. Vuori & A.-K. Leminen (toim.) *Asioimistulkkaus: Monikielisen yhteiskunnan arkea* (s. 121–156). Tampere: Vastapaino.
- Väestöliitto. Tutkimus. Väestöntutkimuslaitos. Tilastoja. Maahanmuuttajat. Saatavilla 11.11.2019 https://www.vaestoliitto.fi/tieto_ ja_tutkimus/vaestontutkimuslaitos/tilastoja/maahanmuuttajat/
- Väestöliitto. Monikulttuurisuus. Tietoa-monikulttuurisuudet. Monikulttuurinen parisuhde. Kielen merkitys. Saatavilla 11.09.2019 [https://www.vaestoliitto.fi/monikulttuurisuus/tietoa-monikulttuurisuudesta/monikulttuurinen parisuhde/kielen_merkityksesta/](https://www.vaestoliitto.fi/monikulttuurisuus/tietoa-monikulttuurisuudesta/monikulttuurinen_parisuhde/kielen_merkityksesta/)

Asumisvalmennus

Asumisvalmennus on asumisen palveluissa. Sosiaalipalvelu antaa asumisvalmennusta määrääjäksi sosiaalihuollon oikeutetulle, ja tavoitteena on totuttaa henkilöä itsenäisempään asumiseen (Terveysten ja hyvinvoinnin laitos. Sosiaalialan tiedonhallinnan sanasto 2015,33).

نامادهکردن و پورهدهی ژیان: نامادهکردن بو ژیان

نامادهکردن و پورهدهی ژیان سهر به خزمهتگوزار بیهکانی ژیان. بهشی خزمهتگوزاری کومه لایمتی خزمهتی پورهده و بارهینانی ژیان بو ماوهیهکی دیاریکراو بهو کهسانه دهدهات، که مافی بهکارهینانی چاوهدیری کومه لایمتیان هیه. مه بهست لهو راهینان و پورهدهکردنه یارمهتیدانی تاکهکانه بو خووگرتن به ژیان و ژینتیکی سهر بهخویانه.

Ehkäisevä toimeentulotuki

Kunnat myöntävät ehkäisevää toimeentulotukea ja sen tarkoituksena on edistää asiakkaan sosiaalista turvallisuutta ja itsenäistä kykenemistä sekä estää syrjäytymistä (Kelan terminologinen sanasto 2018, 344.)

یارمهتی بژیوی ژیان بو بهر پیگرتن له مهترسییهکان

شارهوانییهکان نهم یارمهتییه به خواز یار و داواکاران دهدهن. مه بهست له پیدانی نهم جوره یارمهتییه، پهره پیدانی دلنیاپی کومه لایمتی، خوبه ریوه بردنی سهر بهخویانه و دوور کهوتن له پراویز خرانه.

Etuuskäsittelijä

Etuuskäsittelijä käsittelee raha- asioita ja hän tekee myös toimeentulotukilaskelman (kela. Töihin Kelaan. Uramahdollisuuksia. Etuusratkaisu).

ژمیریار: کارمندی ریخهر و نامادهکاری یارمهتییهکان

کارمندی ریخهر و نامادهکار پرس و بابتهی دراو و پاره راده پهرینی. ناوبراو ههروهه ریژهی یارمهتی بژیوی ژیان مهزمنده و ناماده دهکات.

Harkinnanvarainen kuntoutus

Harkinnanvarainen kuntoutus on lääkinnällistä kuntoutusta, jossa palvelun pääkohteena ovat työikäiset työelämässä olevat ihmiset (Kelan terminologinen sanasto 2018, 206.)

چاره سهرکردن به شیوهی هه لسهنگاندن: به هیزکردن و ووزه پیدانی هه لسهنگاندراو

ووزه پیدانی دهرمانی به ووزه پیدان و به هیزکردنی هه لسهنگاندراو بیناسه دهکرئی. به شیوهیهکی سهرهکی مروقه کهوره سالهکان، که سهرقالی کارن لهو خزمهته که لکوره دهگرن.

Henkilötunnus

On mahdollista, että ihmisillä olisi samanlaisia nimiä, mutta henkilötunnus on yksilöimiskeino, jolloin kahta täysin samaa henkilötunnusta ei ole olemassa (Väestörekisterikeskus. Väestötieto. Henkilötunnus).

ژماره‌ی ناسینه‌ی نیشتمانی: کۆدی که‌سایه‌تی
مرفه‌ی‌ه‌کان رنگه‌ ناوی هاوشیوه و وه‌کوو یه‌کیان هه‌بیت، به‌لام ژماره‌ی ناسینه‌ی نیشتمانی نه‌ژماریکی تاکه
که‌سییه. دوو هاو‌لای‌تی نا‌کری به‌ هیچ شئوه‌یه‌ک ژماره‌ی ناسینه‌ی نیشتمانی ته‌واو وه‌کوو یه‌کتریان
هه‌بی (Lukman, Abbas. 2009, 55).

lääkäiden palvelut

Suomessa kunnat järjestävät iäkkäille ihmiselle heidän tarvitsemansa sosiaali- ja terveyspalvelut. Sosiaali- ja terveysministeriö valmistelee väestön palvelujen lainsäädännön ja antaa neuvoja uudistusten toteuttamista (Sosiaali- ja Terveysministeriö. Vastualueet. Sosiaali- Ja Terveyspalvelut. Iäkkäiden Palvelut).

خزمت‌گوزاریه‌کانی به‌ سال‌اداچووان
شاره‌وانیه‌کانی فینه‌ند خزمتی پیویست و جزراو‌جو‌ری له‌ش ساغیی و کومه‌لایه‌تی بو‌ پیر و په‌که‌ه‌ته‌کان
ری‌کده‌مخن. وه‌زاره‌تی کاروباری کومه‌لایه‌تی و ته‌ندروستی یاسای تایه‌ت به‌ خزمتی هاو‌لای‌تی‌ه‌کان ناماده‌ده‌کات
و بو‌ جیه‌جیه‌کردن ری‌نوینی به‌ لایه‌نه‌ پیوه‌ندی‌داره‌کان ده‌دات.

Jätteiden lajittelu

Jätteiden lajittelu on jätteiden käsittelyä. Lajitellusta jätteestä mahdollisesti voidaan saada esimerkiksi uusioenergiaa tai teollisuuden raaka-aineita (HSY. Asukkaalle. Lajittelu ja kierrätys. Lajitteluohjeet).

پۆلینکردنی پاشماوه‌ی خۆراک و پاشه‌رۆی که‌رسه‌ به‌کاره‌اتوه‌کان
پۆلینکردن وه‌هل و یژاردنی پاشماوه‌ی خۆراک و پاشه‌رۆی که‌رسته‌ به‌کاره‌اتوه‌کان بو‌ جیه‌جیه‌کردنی
پیداچوونه‌وه‌ و ری‌کخستنیانه. له‌ ری‌گای پۆلینکردن و هه‌ل و یژاردنی پاشماوه‌ی خۆراک و پاشه‌رۆی که‌رسه
به‌کاره‌اتوه‌کان له‌ یه‌کتر نه‌گه‌ری ده‌سته‌به‌رکردن و به‌ر هه‌مه‌ینانی وزه‌ی تازه‌ و پشه‌سازیی هه‌یه.

Kohtuullisuusharkinta

Myönnettäessä kohtuullisuusharkinta toimeentulotukea on arvioitava etuudenhakkijan tuloja ja menoja sekä varallisuutta (Kelan terminologinen sanasto 2018, 348.)

هه‌لسه‌نگاندن و ته‌ه‌له‌ی هاوسه‌نگ
له‌ ره‌وتی بیریاردان له‌سه‌ر پیدانی بژیوی ژیانی هه‌لسه‌نگیندراو و ته‌ه‌له‌کراو، داها‌ت، تیچوو و هه‌روه‌ها سه‌روه‌ت
و سامانی داواکار مه‌زهنده‌ ده‌کری.

Kotihoidon tuki

Kotihoidon tuki on perheen lastenhoitotuki, joka maksetaan alle 3-vuotiaan lapsen huoltajalle (Kelan terminologinen sanasto 2018, 313.)

دەر مآلهی بهخوکهەر: یارمتهی دارایی پیراگهیشتنی مندال

یارمتهی دارایی پیراگهیشتن به مندال جوره هاوکاربیهکه، که به بهخوکههره ی مندالی ژیر سی سال دهردری.

Kotouttaminen

Kotouttaminen on tahojen ja muiden viranomaisten toimenpide. Toimenpiteillä pyritään tarjoamaan monialaisia ja edistäviä palveluita maahanmuuttajille (Kotouttaminen.fi. Työn tueksi. Keskeiset käsitteet).

جیگیرکردن

جیگیرکردن بهو کردار و پلانا نه دهگوتری، که له لایهن بهرپرسان و لایهانه پیوهندیدارمکان بهمهبهستی جیکهوتنیان دادریژرین و بهریودهچن. له ریگای نهه ههنگاو و کردهوانه تیدمکوشن، که خزمتهی جوراوجور بو بهروهپیشهوچوون و جیگیربوونی باشتری کوچهران پیشکش بکن.

Kotoutuminen

Kotoutuminen tarkoittaa, että maahanmuuttajat asettuvat Suomeen ja he oppivat tietoja ja taitoja, joita tarvitset suomalaisessa yhteiskunnassa (Infonland.fi. Elämä-Suomessa. Asettuminen Suomeen. Kotoutuminen Suomeen).

جیکهوتن: خوولاتی کردن

رهوتی جیگیربوون له فیلهند به جیکهوتن پیناسهدهکری. نهو زانیاری و هونهرانه فیردهبی، که له کومهلگهی فیلهندییدا پیویست و سهههکین.

Kotoutumiskoulutus

Kotoutumiskoulutus antaa täysi-ikäiselle maahanmuuttajalle mahdollisuuden integroitua suomalaiseen yhteiskuntaan. Samalla kotoutumiskoulutus auttaa kielen oppimisessa ja työelämän savuttamisessa (Työ- ja elinkeinotoimisto. Työnhakija. Ammatinvalinta ja koulutus).

خویندنی جیکهوتن

خویندن و فیربوونی جیکهوتن دهرهتهی جیگیربوون له کومهلگهی فیلهند به کوچهره گهورهسالهکان (سههوهی ۱۸ سال) دهبهخشی. نهه خویندنه ههروهه له پرسی فیربوونی زمان و ودهستهینانی کاردا یارمهتیدهه.

Kotouttamisohjelma

Laki määrää, että kunta laatii paikallistasolla monenlaisia kotouttamisohjelmia. Tarkoituksena on auttaa maahanmuuttajien kotouttamaan (Kotouttaminen. Työn tueksi. Keskeiset käsitteet).

بهرنامه و نه‌خشه‌ی جیگیرکردن

ياسا شار موانيه‌كاني نهر كدار كرده، كه پيوسته زور نه‌خشه و بهرنامه‌ی جیگیربوون بۆ كوچبه‌ره‌كان دابريژن. يارمه‌يدانی كوچبه‌ره له رهونی جیكهوتن و گونجاندن له كومهلگه، نامانج و مه‌بهستی بهرنامه‌ی جیگیرکردنه.

Kotoutumissuunnitelma

Kotoutumissuunnitelma tehdään määräaikaisena, se voi olla kolmeksi kuukau-
deksi mutta usein se tehdään ensin vuoden mittaiseksi. Kotoutumisaika voi olla
maksimissaan 3 vuotta, ellei kotoutuja tule siinä välissä raskaaksi, jolloin kotou-
tumisaikaa voidaan pidentää kymmenen kuukautta (Rinne, Pitkänen, Vuorento &
Ala-Kauhaluoma 2018, 19–24.)

گه‌لآله و پلانی جیكهوتن

گه‌لآله‌ی جیكهوتن بۆ ماوه‌یه‌کی دیاریکراو ناماده ده‌کری. نهم گه‌لآله‌یه، ره‌نگه بۆ سێ مانگ یان بۆ ماوه‌ی یه‌ک
سالی ته‌واو دابریژن. قوناخ و مه‌ودای جیگیربوون سێ سالی بۆ دانراوه. نه‌گه‌ر ژنی كوچبه‌ره له‌و ماوه‌یه‌دا دوو
گیان بی (چاوه‌ریی مندال بکات)، ده‌کری ماوه‌ی ۱۰ مانگی دیکه بۆ کاتی جیكهوتن زیادبکری.

Lapsiperheen etuudet

Suomessa lapsiperheen tuet ovat muodoltaan erilaisia, niitä ovat muun muassa,
lapsilisä, lastenhoito tuki, elatustuki, äitiysavustus, äitiyspakkaus ja vanhempain-
päivärahat (Kelan terminologinen sanasto 2018, 303).

يارمه‌تييه داراييه‌كاني خيزانی مندالدار

هاوکاری و يارمه‌تييه دارایی و مألبيه‌كاني خيزانی مندالدار له فينلند شکل و شتيوازی جياوازيان هه‌يه. يارمه‌تی
ناسراو به زیده‌ی مندال، يارمه‌تی پیراگه‌يشتن به مندال، يارمه‌تی بژيووی مندال، يارمه‌تی دایکانه، پاکه‌تی دایکانه
بۆ ژنانی دووگیان، يارمه‌تی روژانه‌ی دایکانه و باوکانه به‌شنيکی به‌رچاو له‌و يارمه‌تييه مألبي و داراييه‌نه
(Lukman, Abbas. 2009, 153)

Lasku

Lasku on paperinen tai sähköinen tosite, joka sisältää hinnan, tuotteen, myyjän
ja ostajan tiedot (Visma. Mikä on lasku).

په‌ره‌ی فرۆشتن (پسووله، فاکتور، به‌لگه و هند).

په‌ره‌ی فرۆشتنی کالای نووسراوه‌یه‌کی کاغزی یان ویرچواله (ئیلکترۆنی)، که نرخ، ناوی کالای و هه‌روه‌ها زانیاری
تایبعت به فرۆشیار و کیریاری کالاکه‌ی تیدا نووسراوه.

Lähikoulu

Lähikoulu on alueellinen koulu ja kunta osoittaa oppilaalle lähikoulun (L. 542/2018).

خویندنگه‌ی ناوچه‌یی: قوتابخانه‌ی ناوچه‌ی نیشته‌جیبیون

له ناوچه و شوینی نیشته‌جیبیوندا قوتابخانه‌ی ناوچه‌ی همیه. شاره‌وانی له سهر شوینی خویندنگه منداڵ و قوتابی بریار ده‌دات.

Lääkeresepti

Lääkeresepti on lääkärin määräys lääkkeen saamista varten, jonka perustella apteekki myy asiakkailleen lääkkeitä (Kelan terminologinen sanasto 2018, 123).

رهمچه‌ته‌ی دهرمان (پسوله‌ی دهرمان)

رهمچه‌ته یان په‌ره‌ی دهرمان به پسوله‌ی ده‌وا و دهرمان ده‌گوترئ، له له لایهن دوکتوره دهنوسرئ. له سهر بناخه‌ی ئهم رهمچه‌ته‌یه بنکه‌ی ده‌وا و دهرمان (ده‌واخانه) ده‌وا و دهرمانی نووسراو به نه‌خۆش ده‌فرۆشی.

Maksukehotus

Maksukehotus on kirjallinen ilmoitus, jos laskua ei ole maksettu ajoissa eli eräpäivään mennessä. Palvelunjärjestäjä kehottaa asiakasta maksamaan sovitun Summan (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Sosiaalialan tiedonhallinnan sanasto 2015, 113).

ئاگادار کردنه‌وه‌ی پارهدان: په‌ره‌ی هاندان بۆ دانی پاره و دراو

هاندان بۆ دانی دراو به ئاگادار کردنه‌وه‌یه‌کی نووسراو ده‌گوترئ. کاتیک که دراو و پاره‌ی کالایان

خزمه‌تگوزارییه‌ک له ریکه‌وتی دیاریکراو نه‌درئ، فرۆشیار ئهم نووسراوه‌یه بۆ کریار ده‌نیرئ (Lukman,

Abbas. 2009, 182)

Maksusitumus

Maksusitumus on sitomusasiakirja, jolla palvelunjärjestäjä tai tahot sitoutuvat kustantamaan kaiken tai osan asiakkaalle hankittavasta tuotteesta tai palvelusta (Kelan terminologinen sanasto 2018, 347.)

وه‌ستوگرتن و كهفاله‌تی پارهدان

نووسراوه‌ی وه‌ستوگرتن و كهفاله‌تی پارهدان له لایهن ناومند و ریکخه‌ری خزمه‌تگوزارییه‌کان ده‌دریته که‌سی داواکار. به گویره‌ی ئهم به‌لگه‌نامه‌یه، به‌رپرسیاره‌تی دانی هه‌موو یان به‌شیک له نرخ‌ی کالایه‌ک یان خزمه‌تگوزارییه‌ک بۆ مرو‌قی داواکار و دیاریکراو له نه‌ستو ده‌گیردرئ.

Omaishoitaja

Omaishoitaja on henkilö, joka pitää huolta ikääntyvästä, vammaisesta ja sairaasta läheisestään (Terveystieteiden tutkimuskeskus. Sosiaalialan tiedonhallinnan sanasto 2015, 23).

به‌خبرو کاري که سووکا: چاوه‌دیری بنه‌ماله‌یی

چاوه‌دیری بنه‌ماله‌یی و پیراگه‌یشتنی خیزانی به چاوه‌دیرییه‌ک ده‌گوتری، که به‌کیک له ئه‌ندامانی خیزان و بنه‌ماله‌ پینشک‌ش به مروتی به‌سالداچوو، کهم ئه‌ندام و نه‌خوشی ده‌کن.

Peruspäiväraha

On työttömyyspäiväraha, jonka määrä ei riipu työttömyyttä edeltäneistä ansiotuloista. Henkilö, joka on hakenut työttömäksi työnhakijaksi voi saada peruspäivärahaa (Kelan terminologinen sanasto 2018, 323.)

دراوی رۆژانه‌ی بیکاری

ئهم یارمه‌تییه به دراوی رۆژانه‌ی بیکاری ده‌ناسری، که ریزه‌که‌ی گریدراوی زوری و کهمی داهاتی پینش قوناخی بیکاربوون نییه. کهسی بیکار، که به‌دواي کاردا ده‌گه‌ری مافی وهرگرتنی ئهم جوړه یارمه‌تییه‌ی هه‌ی.

Perustoimeentulotuki

Perustoimeentulotuki on viimesijainen tuki, jonka yhteiskuntaa tarjoaa tarvitseville tai oikeutetuille ihmisille silloin, kun tulot ja varat eivät riitä välttämättömiin, joka päiväisin menoihin kuten ruokaan ja asumiseen (Kelan terminologinen sanasto 2018, 343.)

یارمه‌تی بژیوی ژیان بو دابینکردنی پیداو‌یستییه بنه‌رتییه‌کان

یارمه‌تی بژیوی ژیان بو دابینکردنی پیداو‌یستییه بنه‌رتییه‌کان دوا یارمه‌تی کوم‌لگه بو کهسی داواکار و مافی‌دراوه. له دۆخیدا، که داهات و سامان به‌شی دابینکردنی پیداو‌یستییه سه‌رتاییه‌کان و رۆژانه‌ی و مکوو خواردن و کریی خانوو ناکهن.

Realisointikehotus

Realisointikehotus on kehotus, jolla viranomainen antaa toimeentulotuen hakijalle kehotuksen realisoida omaisuuttaan toimeentulon turvaamiseksi (Kelan terminologinen sanasto 2018, 348.)

هاندان بو خه‌مالاندنی دارایی و سامان

هاندان بو خه‌مالاندنی سامان و دارایی به هاندان و دنده‌انی داواکاری بژیوی ژیان له لایهن کارمه‌ند ده‌گوتری. مه‌به‌سه‌م هاندانه ئه‌وه‌یه، که داواکاری بژیوی ژیان به مه‌به‌ستی وهرگرتنی یارمه‌تی ئاماژه‌پیکراو، داهات و سامانی خوی مه‌زنده بکات.

Taloyhtiö

Taloyhtiö hoitaa ja tuottaa erilaisia palveluja asukkaille (Kiinteistölehti. Taloyhtiö. Net. Taloyhtiön talous).

کۆمپانی نیشتهجیبوون

کۆمپانی نیشتهجیبوون خزمهتگوزارییه پێویستهکان بۆ نیشتهجیبوهکان دابین دهکات و ئهرک و کاری پێوهنیدار رادهپهرینی.

Toimeentulotuki

Toimeentulotuki on viimesijainen sosiaaliturvaetus, jossa henkilölle tai perheelle on tarkoitettu ja se on tilapäinen tuki taloudellisissa vaikeuksissa oleville ihmisille (Kelan terminologinen sanasto 2018, 342.)

یارمهتی بژیوی ژیان

یارمهتی بژیوی ژیان، بره هاوکاریهکه، که وهکوو دوا بژاردهی دنیایی کۆمههنگه به تاک یان نهندامانی مأل و خیزان دهری. ئهم هاوکاری و یارمهتییه کورتماومیه و دهرنیته ئهو مرۆفانهی، که له دۆخیکی دژواری نابوری و داراییدا دهژین.

Toimeentulotukilaskelma

Toimeentulotukilaskelmassa lasketaan hakijan ja häneen perheensä kaikki tulot sekä varallisuus ja menot yhteen. Sen perustella tehdään hakijalle laskelma (Kelan terminologinen sanasto 2018, 346.)

ئهژمار کردنی یارمهتی بژیوی ژیان

له ئهژمارکردن و ریزکردنی ئهژماری یارمهتی بژیوی ژیاندا، داهاتی داواکار و سهرجهم نهندامانی بنهماله، سهرومت و سامان و تیچوووهکان دهنوسرین. له سهر ئهم بناخهیه ریژهی داهات، سامان و تیچوووهکان بۆ داواکاری بژیوی ژیان ئهژمار و ریز دهرکری. (Abbas, L. 2009, 154)

(Hambanaborina 1988, 399)

Toimeentuloturva

Toimeentuloturva on osa sosiaaliturvaa, jonka tavoitteena on varmistaa henkilölle riittävä toimeentulo ja sen kuuluva vakuutus (Kelan terminologinen sanasto 2018, 29.)

سهلامهتی بژیوی ژیان: دنیایی داهاتی بژیوی ژیان

دنیایی و پاراستنی داهاتی بژیوی ژیان به بهشیک له دنیایی کۆمهلایهتی کۆمههنگه پیناسه دهری. دنیابوون له ریژهی داهاتی بژیوی ژیانی هاوالاتی و ههروهه رایههکهی دنیایی مرۆفهکانه.

Työkyvyttömyys

Henkilöä pidetään työkyvyttömänä, joka vamman tai sairauden takia on kykenevätön tekemään tavallista työtä (Kelan terminologinen sanasto 2018, 40).

نهبوونی هیز و توانای کار: بی توانای کارکردن

مرؤقی ناکارا و بی هیز به کسینک دهگوترئ، که به هوکاری نهخوشیی یان کهم نهدامی ناتوانی کاری ناسایی راپهرئینی (Abbas, L. 2009, 365)

Työmarkkinatuki

Työmarkkinatuki on työttömyysetuus, joka mahdollisesti myönnetään sellaiselle henkilölle, joka ei saa työttömyyspäivärahaa (Kelan terminologinen sanasto 2018, 326.)

یارمعی بهبازارکردنی کار: یارمعی بیکاری بی داواکارانی کار

یارمعی بیکاری بی داواکارانی کار، جوړه هاوکاربییهکه، که بیکارانی داواکاری کار وهریدهگرن. نهو کسانه یارمعی روژانهی بیکاریان پیندرئ.

Täydentävä toimeentulotuki

Täydentävä toimeentulotuki on toimeentulotuki, jonka tarkoitus on taata erityis-
menot ottaen huomioon tuensaajan yksilöllisesti eri elämäntilanteessa (Kelan ter-
minologinen sanasto 2018, 343.)

تهواوکاری بژیوی ژیان (پرکردنهوی یارمعی بژیوی)

تهواوکاری بژیوی ژیان به جوړه یارمعییهکه دهگوترئ، که زهمانته و گهرانتی تیچووی هیندیک بواری و قوناخی ژیانی تاییمعی داواکارانی یارمعی بژیوی ژیان دهکات.

Vanhempainpäiväraha

Vanhempainpäiväraha on rahallista tukea perheelle synnytyksen ja raskauden tai adoption vuoksi (Kelan terminologinen sanasto 2018, 149.)

یارمعی دارایی روژانهی دایکانه و باوکانه

یارمعی دارایی روژانهی دایکانه و باوکانه پیشکش بهو خیزان و بنهمالانه دهکری، که کورپیمان بووه، چاوهروانی مندال دهکن یان مندالی دیکه ومخودهگرن.

Verkkopankki

Pankin tarjoama palvelu internetissä, joiden kautta pankin tunnuksien haltijat voi-
vat hoitaa omia päivittäisistä raha-asioistaan sähköisesti (Nordea Suomi. Henki-
löasiakkaat. Verkko- Ja Mobiilipalvelut. Pankkitunnukset).

بانکی نلکترؤنی: بانکی ناو رایلهکعی ئینترنئیت

بانکی نلکترؤنی، بهم بانکه دهگوترئ، که خزمتهمکانی له ئینترنئیتدا پیشکش دهکات. نهو کسانهی که کؤد و کللی ژماره بانکی نلکترؤنیان ههیه، دهوانن کار و پینداویستییهکانی روژانهی گریدراو به بانک و ههروهها پاره و دراومکانیان به شیوازی ئینترنئیتی راپهرئین.

Yleinen asumistuki

Yleinen asumistuki on tuki, joka myönnetään ruokakunnalle, jossa on tukeen oikeutettu ja sen tavoitteena on auttaa pienituloisten vuokramenossa ja niiden pienentämisessä (Kelan tilastollinen vuosikirja 2016, 284)

هاوکاری گشتی کرئی خانوو

هاوکاری گشتی کرئی خانوو بهو کهسانه دمکری، که مافی وهرگرتتی ئەم هاوکاریهیان ههیه. مهههست یارمهتیدانی کرچییه کهم داهاتهکان و کهمکردنهوی تیچووی کرئی خانوو.

Abbas, L. (2009). *Suomi–Kurdi (sorani) sanakirja*.

Hazhar. (1988). *Hambanaborina*. Kurdish–persian. Dictionary

HSY. Aukkaalle. Lajittelu ja kierrätys. Lajitteluohjeet. Saatavilla 15.11.2019

<https://www.hsy.fi/fi/asukkaalle/lajittelujakierratys/lajitteluohjeet/Sivut/default.aspx>

InfoFinland. Elämä-Suomessa. Maahanmuuttajana Suomessa. Kotoutuminen

Suomeen. Saatavilla 19.10.2010 <https://www.infofinland.fi/fi/elama-suomessa/maahanmuuttajana-suomessa/kotoutuminen-suomeen>

Kela. Henkilöasiakkaat. Toimeentulotuki. Kuka voi saada. Saatavilla 18.11.2019

<https://www.kela.fi/toimeentulotuki-kuka-voi-saada>

Kiinteistölehti. Taloyhtio.net. Taloyhtiön talous. Saatavilla 18.11.2019

https://www.kiinteistolehti.fi/taloyhtion_talous/

Kotouttaminen. Työn tueksi. Keskeiset käsitteet. Saatavilla 10.04.2019

<https://kotouttaminen.fi/keskeiset-kasitteet>

L. 542/2018. Laki. perusopetuslain muuttamisesta. Oppilaan koulupaikan määräytyminen. Saatavilla 18.11.2019

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180542>

Nordea. Henkilöasiakkaat. Verko- ja mobiilipalvelut. Pankkitunnukset. Saatavilla 18.11.2019

<https://www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/palvelumme/verko-mobiilipalvelut/pankkitunnukset.html>

Peda.net. Sodankylä. Peruskoulut. Aleksanteri kenan koulu. Tieto- ja viestintä-

tekniikka oppilaille ja huoltajille. Wilman käyttö. Mikä on Wilma.

Saatavilla 15.11.2019 <https://peda.net/sodankyla/koulujen-sivut/akk/w/wilman-k%C3%A4ytt%C3%B6/wko>

- Rinne, H., Pitkänen, S., Vuorento, M. & Ala-Kauhaluoma, M. (2018). *Kotoutumissuunnitelma ja työllistyminen*. Eduskunnan tarkastusvaliokunnan julkaisu 2/2018. Saatavilla 10.04.2019 https://www.eduskunta.fi/FI/tietoaeduskunnasta/julkaisut/Documents/trvj_2+2018.pdf
- Sosiaali- ja Terveysministeriö. Vastuualueet. Sosiaali- ja Terveyspalvelut. Lääkärien Palvelut. Saatavilla 15.11.2019 <https://stm.fi/iakkaiden-palvelut>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (2015). Sosiaalialan tiedonhallinnan sanasto. Saatavilla 5.12.2017 https://thl.fi/attachments/tiedonhallinta/sosiaalialan_sanasto.pdf
- Tietoa Kelasta. Töihin Kelaan. Uramahdollisuuksia. Etuusratkaisu. Saatavilla 24.11.2019 <https://www.kela.fi/uramahdollisuuksia-etuusratkaisu>
- Tulokas, M., & Laakkonen, A. (2017). *Kelan tilastollinen vuosikirja 2016 = FPA:s statistiska årsbok 2016 = statistical yearbook of the social insurance institution 2016*
- Työ- ja elinkeinotoimisto. Työnhakija. Ammatinvalinta ja koulutus. Kotoutumiskoulutus. Saatavilla 4.2019 https://www.te-palvelut.fi/te/fi/tyonhakilalle/ammatinvalinta_koulutus/kotoutumiskoulutus/index.html
- Uitto, N., & Suhonen, S. (2018). Kelan terminologinen sanasto. Etuuksiin liittyvät käsitteet. Saatavilla 9.11.2019 https://www.kela.fi/documents/10180/17802081/Kelan_terminologinen_sanasto_5laitos.pdf/6accac09-bb77-4f5d-bf95-a0727bf15f32
- Visma. Lasku. Mikä on lasku. Saatavilla 19.11.2019 <https://www.visma.fi/epas-seli/kirjanpidon-sanakirja/l/lasku/>
- Väestörekisterikeskus. Väestötieto. Henkilötunnus. Saatavilla 14.11.2019 <https://vrk.fi/henkilotunnus>